

สุขพอ ที่พ่อสอน

สุขพอที่พ่อสอน

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
Ministry of Digital Economy and Society

EGA
e-Government Agency

สารบัญ

บทนำ

สำนักราชเลขาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษ
เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
ร่วมกับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้รับพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้เชิญพระบรมฉายาลักษณ์และ
ภาพพระราชกรณียกิจ พระราชประวัติ วันนี้ใน พ.ศ. นั้น
โครงการพระราชดำริ รวมถึง พระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทคัดตัดตอนของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี
จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ที่ได้พระราชทานไว้ในโอกาสต่าง ๆ
เพื่อมอบแก่ปวงชนชาวไทยได้ร่วมเรียนรู้และสามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้
ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดประโยชน์ เกิดความสุขที่แท้จริงอย่างยั่งยืน
หนังสือ “สุขพอที่พ่อสอน” แบ่งเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ พระราชประวัติ
พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท
วันนี้ใน พ.ศ. นั้น โครงการพระราชดำริ และราชาศัพท์ ซึ่งผู้ที่สนใจ
สามารถดาวน์โหลด “แอปพลิเคชันสุขพอที่พ่อสอน” ทั้งระบบ Android และ iOS
เพื่อศึกษาเรียนรู้และส่งต่อเรื่องราวของประโยชน์สุขที่ได้รับ
จากพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี
จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

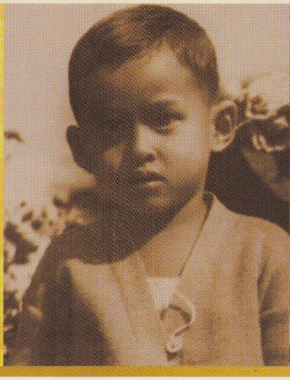
พระราชประวัติ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชสมภพ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชสมภพ ณ โรงพยาบาลเคมบริดจ์ ปัจจุบันคือ โรงพยาบาลเม้าท์ออเบิร์น เมืองเคมบริดจ์ รัฐแมสสาชูเซตต์ สหรัฐอเมริกา เมื่อวันจันทร์ ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือนอ้าย ปีเถาะ จุลศักราช ๑๒๘๙ ตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๐ มีพระนามเดิมว่า พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช เป็นพระราชโอรสพระองค์เล็กในสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดลอดุลเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ (พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า) และสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ ซึ่งภายหลังทั้งสองพระองค์ได้รับการเฉลิมพระนามาภิไธยเป็น สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ทรงพระเยาว์

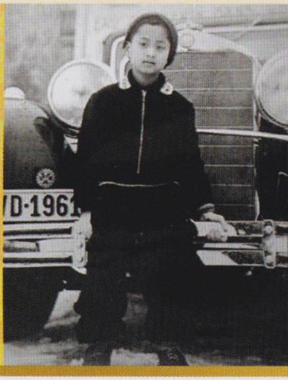
พระเชษฐภคินี-พระบรมเชษฐาธิราช

มีพระเชษฐภคินีและพระเชษฐาคือ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ประสูติเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖
ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ กับ พระบาทสมเด็จ
พระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามิบดินทร
เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน
พุทธศักราช ๒๔๖๘ ณ เมืองไฮเดลเบิร์ก ประเทศเยอรมนี

การศึกษา

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๑ ได้โดยเสด็จสมเด็จพระบรมราชชนก
ซึ่งทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต
เกียรตินิยมจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา
กลับประเทศไทย มาประทับ ณ วังสระปทุม ต่อมาในวันที่

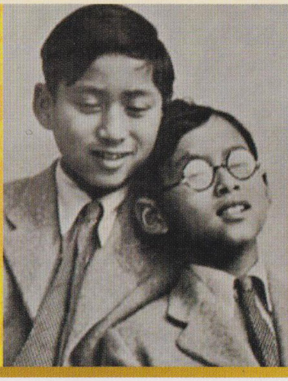
ทรงพระเยาว์

๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๒ สมเด็จพระบรมราชชนก สวรรคต ขณะนั้นพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมายุ ได้ไม่ถึง ๒ พรรษา เมื่อมีพระชนมายุ ๕ พรรษา ได้เสด็จเข้ารับการศึกษาชั้นต้น ณ โรงเรียนมาแตร์เดอี กรุงเทพ ฯ จนถึงพุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงเสด็จไปประทับ ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชชนนี พระเชษฐภคินี และพระเชษฐา เพื่อทรงศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนเมียร์มองต์ทรงศึกษาภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาอังกฤษ จากนั้นทรงเข้าศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ณ เอกอลนูแวล เดอ ลา ซืออิส โรมองต์ ทรงได้รับประกาศนียบัตรทางอักษรศาสตร์จากยิมนาส กลาซีค กังโดนาล แห่งเมืองโลซานน์ แล้วทรงเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยโลซานน์ โดยทรงเลือกศึกษาในแขนงวิชาวิศวกรรมศาสตร์

ทรงพระเยาว์

เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช (เลื่อนชั้นยศ)

ในพุทธศักราช ๒๔๗๗ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
อานันทมหิดล เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์
รัชกาลที่ ๘ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ พระวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช จึงทรงได้รับการสถาปนา
ขึ้นเป็นสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช
เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๘ และได้โดยเสด็จ
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล นิวัตประเทศไทย
เป็นครั้งแรกในพุทธศักราช ๒๔๘๑ โดยประทับ
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต
เป็นการชั่วคราว แล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับไปยัง
ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จนถึงพุทธศักราช ๒๔๘๘ จึงโดยเสด็จ
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
นิวัตประเทศไทยเป็นครั้งที่สอง ครั้งนี้ประทับ
ณ พระที่นั่งบรมพิมาน พระบรมมหาราชวัง

สืบราชสันตติวงศ์

ในวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต
โดยกะทันหัน ณ พระที่นั่งบรมพิมาน พระบรมมหาราชวัง
สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช
จึงเสด็จขึ้นครองราชสมบัติสืบราชสันตติวงศ์

ทรงเปลี่ยนแนวการศึกษา

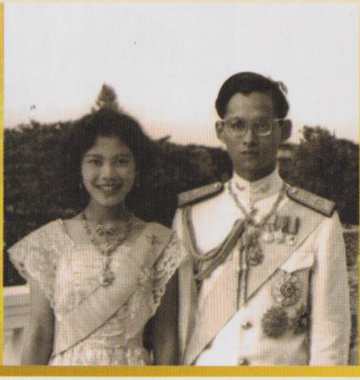
แต่เนื่องจากยังมีพระราชภารกิจด้านการศึกษา
จึงทรงต้องอำลาประชาชนชาวไทย เสด็จพระราชดำเนิน
กลับไปยังประเทศสวิตเซอร์แลนด์อีกครั้งหนึ่งใน
เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๙ เพื่อทรงศึกษาต่อ
ณ มหาวิทยาลัยแห่งเดิม โดยทรงเลือกศึกษาวิชากฎหมาย
และวิชารัฐศาสตร์ แทนวิชาวิศวกรรมศาสตร์ที่ทรงศึกษา
อยู่เดิม ระหว่างที่ประทับศึกษาอยู่ในต่างประเทศนั้น
ทรงพบกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร พระธิดา

เสด็จขึ้นครองราชย์

ในพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ (พระนามเดิม
หม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร ซึ่งพระบาทสมเด็จ
พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้า ฯ ให้สถาปนาพระอิสริยยศ ขึ้นเป็น
พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้านักขัตรมงคล เมื่อพุทธศักราช
๒๔๙๓ และพุทธศักราช ๒๔๙๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
ให้สถาปนาขึ้นเป็นพระองค์เจ้าต่างกรม มีพระนามว่า
พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ) และหม่อมหลวงบัว
(สนิทวงศ์) กิติยากร ต่อมาทรงหมั้นกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์
กิติยากร ในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๒
ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์
ในพุทธศักราช ๒๔๙๓ เสด็จนิวัตพระนคร
ประทับ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งการพระราชพิธี
ถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จ
พระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
ในเดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓

พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส

ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๔๙๓ ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้จัดการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสกับ
หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ณ พระตำหนัก
สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า
ในวังสระปทุม ซึ่งในการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสนี้
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้สถาปนา
หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ขึ้นเป็น
สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ในวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งการพระราชพิธี
บรมราชาภิเษกตามแบบอย่างโบราณราชประเพณีขึ้น
ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระบรมมหาราชวัง
เฉลิมพระบรมนามาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช
บรมนาถบพิตร พร้อมทั้งพระราชทานพระปฐม
บรมราชโองการว่า "เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม" และในโอกาสนี้
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สถาปนาเฉลิมพระเกียรติยศ
สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ ขึ้นเป็น
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี

พระราชโอรส - พระราชธิดา

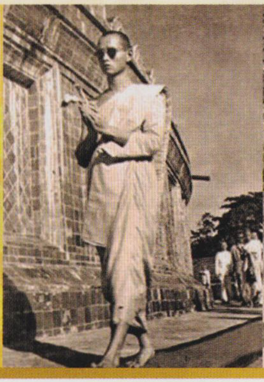
หลังจากเสร็จการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกแล้ว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงรักษาสุขภาพ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ตามที่คณะแพทย์ได้ถวายคำแนะนำ และระหว่างที่ประทับรักษาพระองค์อยู่นั้น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี มีพระประสูติกาลพระราชธิดาพระองค์แรก คือ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ณ โรงพยาบาลมองต์ชัวซีส์ เมืองโลซานน์ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๔๙๔ และเมื่อสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์แรก เจริญพระชันษาได้ ๗ เดือน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินนิวัตพระนคร ประทับ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต จากนั้น ทรงย้ายที่ประทับไปยังพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต และที่พระที่นั่งอัมพรสถานนี้เอง สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีมีพระประสูติกาล พระราชโอรสและพระราชธิดาอีกสามพระองค์ คือ

พระราชโอรส - พระราชธิดา

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ เสด็จพระราชสมภพ
เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ในพุทธศักราช ๒๕๑๕
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนาขึ้นเป็น
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา
กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ เสด็จพระราชสมภพ
เมื่อวันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๘ ในพุทธศักราช
๒๕๒๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนา
ขึ้นเป็นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร
รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
ประสูติเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐

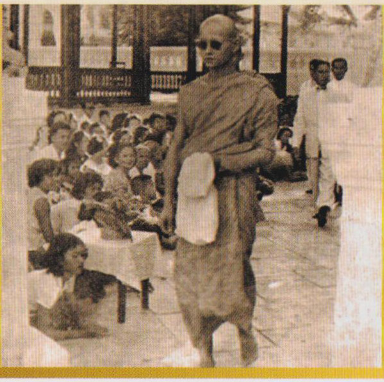
ทรงพระผนวช

ในพุทธศักราช ๒๔๙๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทร
มหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชศรัทธาที่จะทรงพระผนวช
ด้วยทรงพระราชดำริว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนา
ประจำชาติที่ประชาชนชาวไทยเลื่อมใสกันอยู่
เป็นจำนวนมาก ยิ่งทรงมีโอกาสคุ้นเคยกับหลักการ
และทางปฏิบัติของพุทธศาสนิกชน ในระหว่างทรงปฏิบัติ
พระราชกรณียกิจ ก็มีพระราชศรัทธายิ่งขึ้น เพราะได้
ประจักษ์แก่พระราชหฤทัยว่า พระธรรมคำสั่งสอน
ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประกอบด้วยเหตุผล
และสัจธรรม แม้ผู้ใดจะวิจารณ์ด้วยหลักวิทยาศาสตร์
ก็จะไม่เสื่อมถอยในความนิยมเชื่อถือ ทั้งจักเป็นทาง
สนองพระเดชพระคุณพระราชบูรพการีตามคตินิยม
อีกโสดหนึ่งด้วย จึงได้เสด็จออกทรงพระผนวช
ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบรม
มหาราชวัง เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๙
เสร็จการพระราชพิธีทรงพระผนวชแล้ว เสด็จพระราชดำเนิน

ทรงพระผนวช

ไปประทับ ณ พระตำหนักปั้นหยา วัดบวรนิเวศวิหาร โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี เป็นผู้สำเร็จราชการ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ตลอด เวลา ๑๕ วัน ที่ทรงพระผนวชอยู่ และจากการที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้อย่างเรียบร้อยเป็นที่พอพระราชหฤทัย จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ สถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในปีเดียวกันนั้นเอง

พระราชกรณียกิจ

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ เป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๘๙ ทรงประกอบพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ในด้านต่าง ๆ ด้วยทรงตั้งพระราชปณิธานมั่นว่า จะทรงอุทิศพระองค์เพื่อบำเพ็ญพระราชกรณียกิจที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุขและความเจริญรุ่งเรืองเป็นปึกแผ่นแก่พสกนิกร และประเทศชาติเป็นสำคัญ พระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติจึงครอบคลุมไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทรงเยี่ยมราษฎรและเจ้าหน้าที่ทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหาร ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักร จึงทำให้ทอดพระเนตรเห็นสภาพความเป็นจริงและทรงเข้าพระราชหฤทัยในปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร โดยเฉพาะผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอันเป็นราษฎรส่วนใหญ่ของประเทศ ทรงสนพระราชหฤทัยในสภาพความเป็นอยู่ การศึกษา สุขอนามัยของพสกนิกร และจากการที่ทรงพระราชปฏิสันถารในรายละเอียดกับผู้อาศัย

พระราชกรณียกิจ

ในท้องถิ่นที่เสด็จพระราชดำเนินไปถึง ทำให้ทรงเห็นลู่ทาง ในการหาทางช่วยเหลือ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่นั้นจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเกษตรกรรม อันเป็นเส้นเลือดใหญ่ของเศรษฐกิจในประเทศ บางครั้งจะพระราชทานพระราชดำริให้ดำเนินการพิจารณาจัดตั้งโครงการพัฒนาขึ้น โดยมีการร่วมมือกันระหว่างราษฎรกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย และผลพลอยได้ที่เกิดขึ้นก็คือ ทำให้ราษฎรกับข้าราชการรู้จักทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจอันดี และเกิดความสามัคคีขึ้นด้วย นอกจากนั้นบรรดาข้าราชการจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ก็จะมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้การดำเนินงานมีความคล่องตัว รวดเร็ว และได้ผลสมบูรณ์เต็มที่ ซึ่งก่อนที่จะมีพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการประเภทใด จะทรงศึกษาพิจารณาและปรึกษากับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน

ตัวแทนราษฎรในท้องที่อย่างละเอียดถี่ถ้วน และที่สำคัญที่สุดก็คือ จะทรงเน้นอยู่เสมอว่าพระราชดำริต่าง ๆ เป็นเพียงข้อเสนอแนะเท่านั้น หากผู้รู้หรือนักวิชาการเห็นว่าไม่เหมาะสมด้วยประการใดก็ตาม ก็สามารถที่จะทักท้วงแก้ไขได้ตลอดเวลาที่มีการประชุมปรึกษาหารือกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจ ตลอดจนนโยบายของทางราชการ หากเป็นผลดีก็อาจจะนำหลักการไปทดลองใช้ในภูมิภาคอื่น ๆ ที่มีลักษณะปัญหาที่คล้ายคลึงกันได้ โดยในการเริ่มจัดตั้งโครงการจะทรงย้ำถึงความจำเป็นในการศึกษาสภาวะแวดล้อม และหาข้อมูลอย่างละเอียดในทุกแง่มุม โดยอาศัยหลักวิชาการและจากคำให้การของผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ กับต้องพระราชประสงค์ที่จะให้ทุกคนรู้จักอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะด้วยความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความขยันทำงานเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม รู้จักประหยัด และที่สำคัญต้องพึ่งพาตนเองให้ได้ เมื่อมีการจัดตั้งโครงการอันเนื่องมาจาก

พระราชกรณียกิจ

พระราชดำริขึ้นแล้ว จะทรงติดตามผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกระยะ และเมื่อมีโอกาสก็จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรมนั้น ๆ โดยจะทรงศึกษารายงานจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่ได้ส่งข้อมูลขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายอย่างถี่ถ้วน เพราะหากสิ่งใดเป็นผลดีก็จะยึดถือเป็นหลักการในการดำเนินงานต่อไป สิ่งใดเป็นประโยชน์ก็จะมีการสาธิตให้ ราษฎรได้ศึกษาเป็นแบบอย่างต่อไป โดยเน้นการใช้วัสดุพื้นบ้านที่ราษฎรสามารถนำไปทำได้จริง ๆ พร้อมทั้งทรงส่งเสริมอาชีพรองของราษฎรไปในเวลาเดียวกัน อาทิ ส่งเสริมให้ทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนต่าง ๆ ส่งเสริมการบำรุงพันธุ์สัตว์โดยพระราชทานความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในระยะแรกเริ่ม เพื่อให้ราษฎรรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งยังเป็นการเพิ่มรายได้พิเศษแก่ครอบครัวอีกด้วย

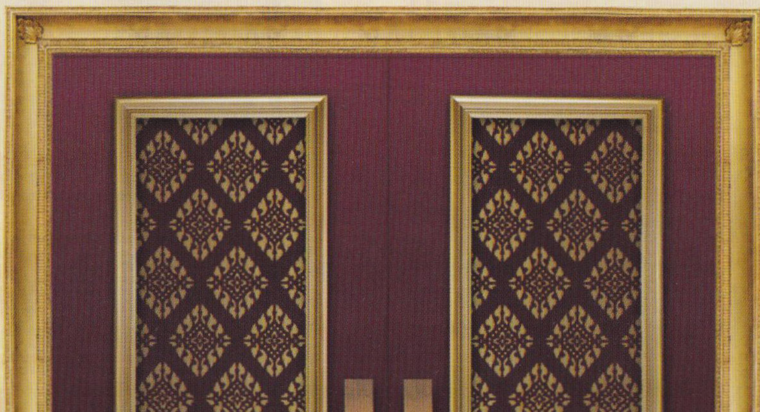
พระราชดำริที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการฝึกให้ราษฎรรู้จักการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดินและจากวัสดุเหลือใช้

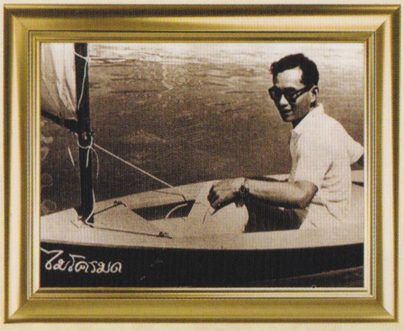
ทางการเกษตรให้เต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักสำหรับใช้ในการเพาะปลูก ซึ่งเป็นการช่วยอนุรักษ์ดินและเป็นการประหยัดทุนทรัพย์ในการจัดซื้อปุ๋ยวิทยาศาสตร์ที่มีราคาแพงไปได้อีกทางหนึ่งด้วย

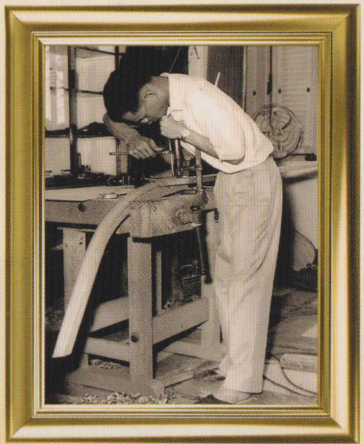
พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

ห้องภาพส่วนพระองค์

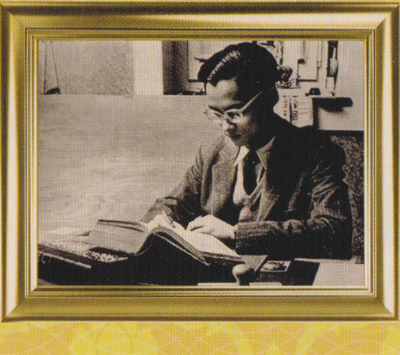
พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

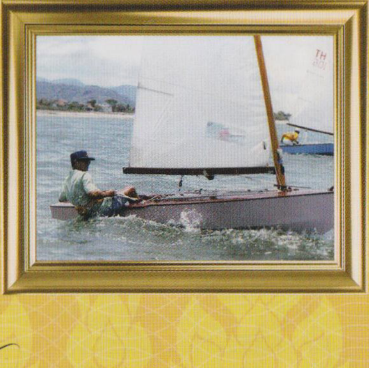

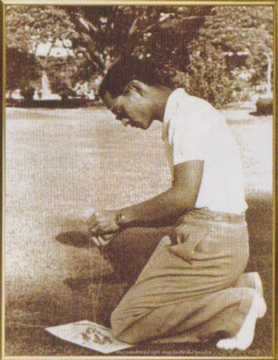

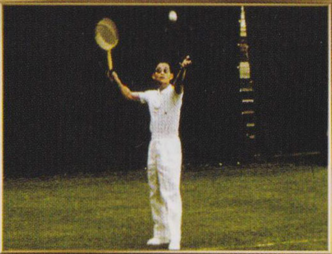

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

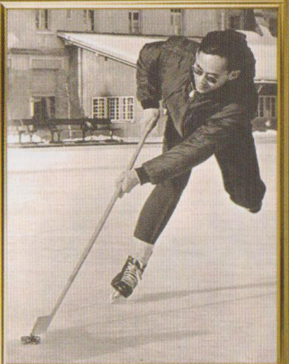

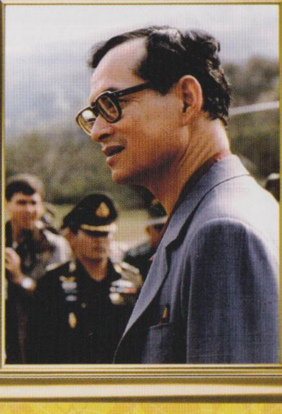
พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

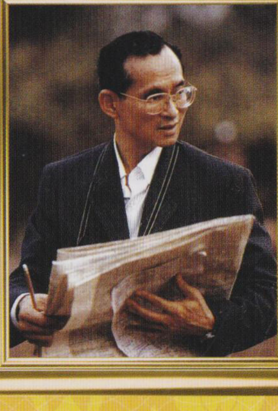

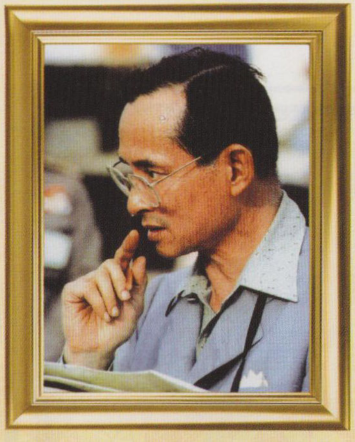

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

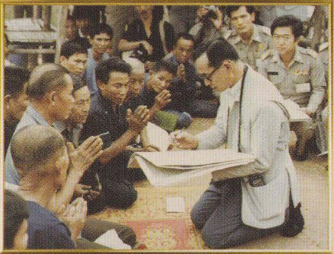

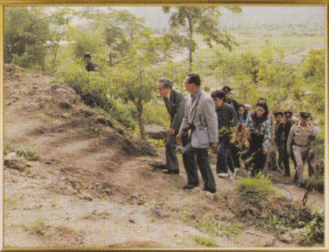
พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

ห้องภาพทรงงาน

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

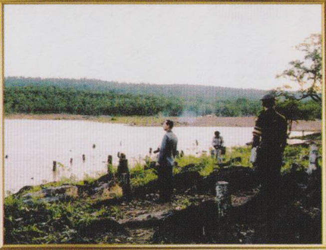

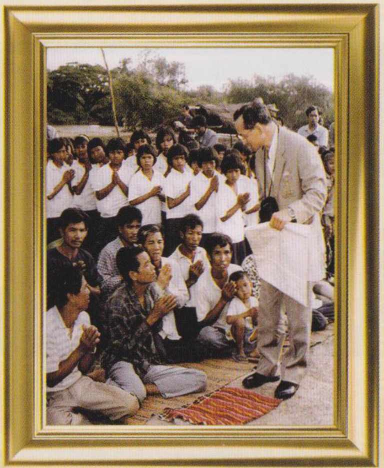

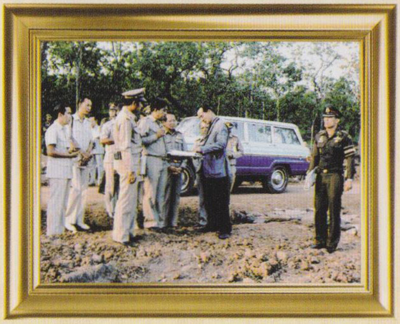

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

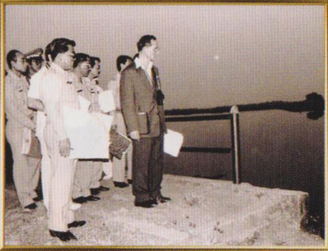

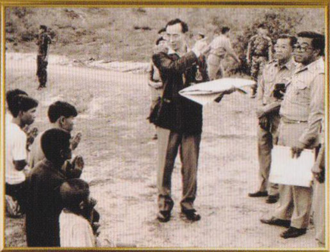

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

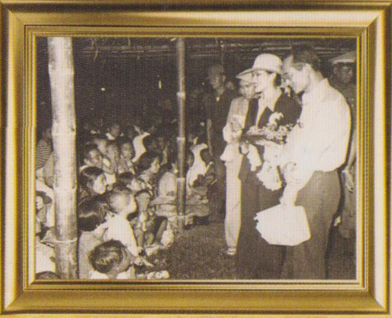

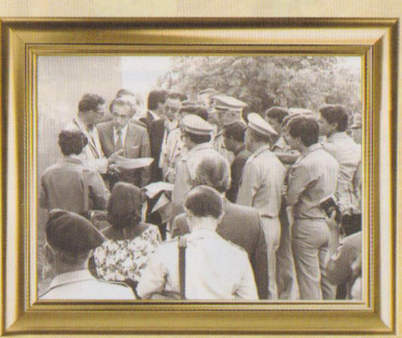

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

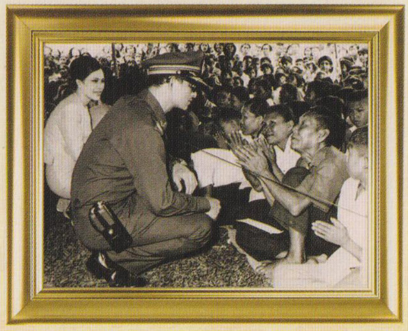

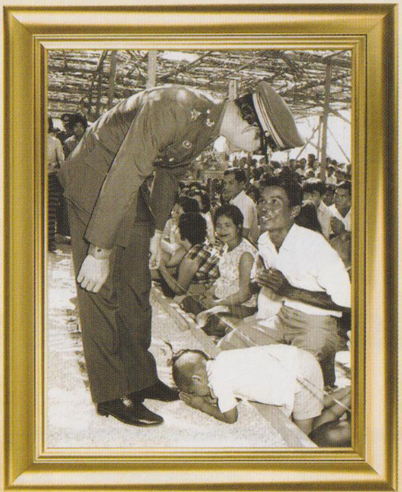

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

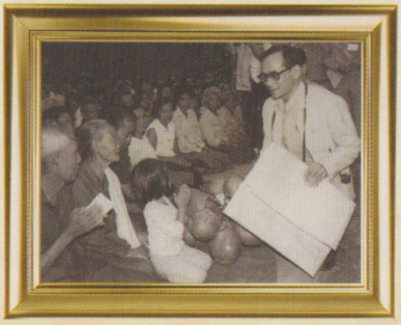

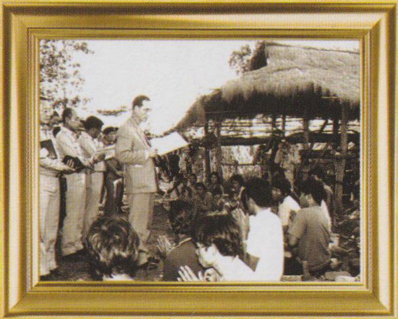
พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

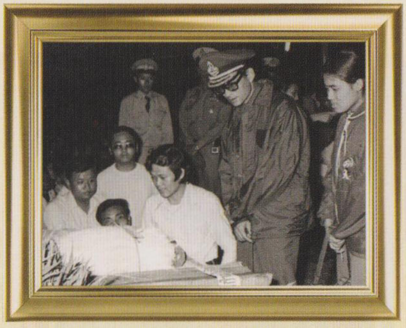

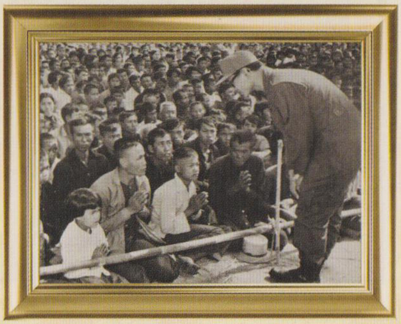

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

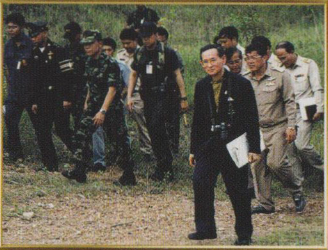

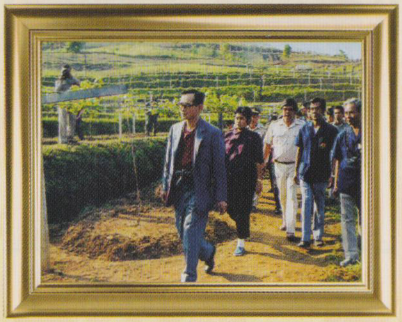

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

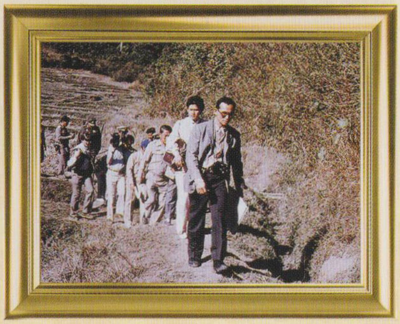

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

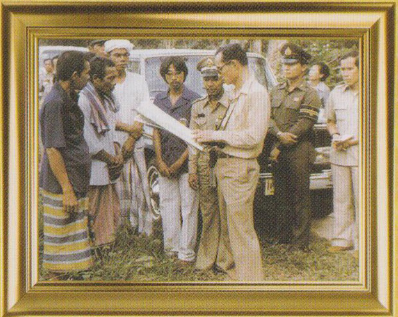
พระบรมฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจ

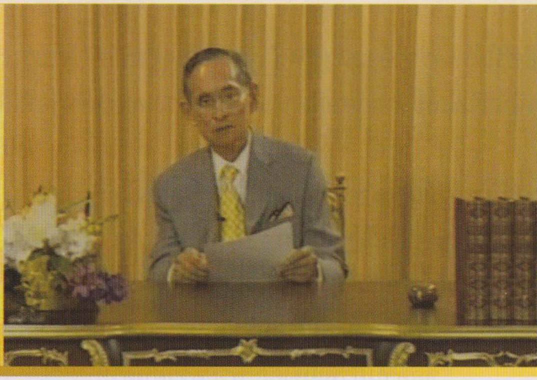

พระราชดำรัส และพระบรมราโชวาท

หน้า

พระราชดำรัส

พระราชทานพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย
บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ เป็นเวลาที่เราควรระลึกถึงกัน
และอวยพรแก่กัน เพื่อเป็นนิมิตหมายอันดีของปีใหม่.
ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดี มาอวยพรแก่ท่านทุก ๆ คน.
ในปีที่แล้ว บ้านเมืองของเรามีเหตุการณ์เกิดขึ้นหลายอย่าง.
บางเรื่องก็กระทบกระเทือนถึงฐานะทางเศรษฐกิจ การคลัง
การเมือง ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่และความมั่นคงปลอดภัย.
สมควรที่เราชาวไทยจะร่วมมือกันแก้ไข ให้คลี่คลายไปโดยเร็ว.
แต่เรื่องที่ควรแก่การชื่นชม ก็มีอยู่มิใช่น้อย. ข้าพเจ้า
ขอขอบใจท่านเป็นอย่างมาก ที่จัดงานฉลองสิริราชสมบัติ
ครบ ๖๐ ปี ให้อย่างงดงามยิ่งใหญ่ และในคราวที่เจ็บป่วย
ก็พากันแสดงความวิตกห่วงใยอย่างจริงใจ.
ข้าพเจ้ายังรู้สึกประทับใจอยู่ ที่ได้เห็นท่านทั้งหลาย
ไม่ว่าเพศใด วัยใด อยู่ในฐานะหน้าที่ใด พร้อมเพรียงกัน
มาให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้า. กำลังใจนี้เป็นพลังอย่างสำคัญ

ที่ทำให้คนเรากล้าเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค สามารถ
ดำเนินชีวิตและประกอบกิจการงานให้ประสบผลสำเร็จที่ดีได้.

ในปีใหม่นี้ ขอให้ท่านทั้งหลาย ตั้งจิตตั้งใจ ให้มั่น
อยู่ในความเมตตาปรารถนาดี ให้กำลังใจแก่กันและกัน
เพื่อแต่ละคนจะได้มีกำลังใจ กำลังกาย กำลังความคิด
สร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ตนแก่ชาติบ้านเมืองได้
ดังที่ตั้งใจปรารถนา.

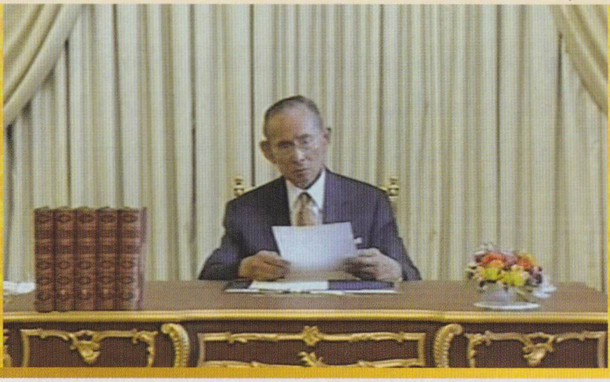
ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย
และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวไทยเคารพบูชา จงอภิบาล
รักษาท่านทุกคน ให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากภัย
ให้มีความสุขกายสุขใจและประสบแต่สิ่งที่
พึงประสงค์ ตลอดศกหน้านี้ด้วยกัน.

พระราชดำรัส
พระราชทานพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย
บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๑ แล้ว
ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีมาอวยพรแก่ทุก ๆ คน
และขอขอบใจท่านเป็นอย่างมาก ในน้ำใจไมตรีที่ทุกคน
ทุกฝ่ายแสดงให้เห็น ทั้งในคราวที่เจ็บป่วย และในการ
จัดงานวันเกิดครบ ๘๐ ปี รวมทั้งได้แสดงความวิตก
ห่วงใยอย่างจริงใจ ในการเจ็บป่วยของพี่สาวข้าพเจ้า
สถานการณ์ของบ้านเมืองเราแต่ปีก่อน และต่อเนื่องมา
ถึงปีที่แล้ว เป็นอย่างไร ก็เป็นที่ทราบกันอยู่แก่ใจ.
แต่อย่างไรก็ตาม เราได้มีรัฐธรรมนูญ และได้มี
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว นับว่า
ประเทศชาติของเรา ได้ผ่านหัวเลี้ยวสำคัญอีกขั้นหนึ่ง.
จึงเป็นหน้าที่ของเราทุกคน ที่จะต้องช่วยกันประคับประคอง
กิจการของบ้านเมือง ให้ดำเนินไปด้วยดี ให้มีความเป็น
ปึกแผ่น และร่มเย็นเป็นปรกติสุข. ทางที่เราจะช่วยกันได้

ก็คือการทำความคิดให้ถูกตรงและแน่วแน่ ในอันที่จะ
ยึดถือชาติบ้านเมืองเป็นที่หมาย. แต่ละคนแต่ละฝ่าย
จะต้องเพลาการคิดถึงประโยชน์เฉพาะตัว พยายามโอนอ่อน
ผ่อนปรนเข้าหากัน ด้วยไมตรีจิต และความเมตตากรุณา
อย่าก่อปัญหาและก่อเงื่อนไข อันเป็นเหตุให้เกิดความไม่สงบ
และความแตกแยก. ผู้ใดมีภาระหน้าที่อันใด ก็เร่งกระทำ
ให้สำเร็จลุล่วงไปให้ทันการณ์ทันเวลา. ผลงานของทุกคน
ทุกฝ่าย จักได้ประกอบส่งเสริมกัน ให้ประเทศชาติอันเป็นที่อยู่
ที่อาศัยของเรา ดำรงมั่นคงอยู่ด้วยความผาสุกร่มเย็นตลอดไป.
ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวไทย
เคารพบูชา จงคุ้มครองรักษาให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากภัย
ให้มีความสุขกาย สุขใจ และประสบแต่สิ่งที่พึงประสงค์
ตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส

พระราชทานพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย
บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ เป็นเวลาที่เราควรระลึกถึงกัน
และอวยพรแก่กันด้วยความหวังดี. ก่อนอื่นข้าพเจ้า
ต้องขอขอบใจทุกท่านเป็นอย่างมาก ที่ร่วมกันจัดงาน
พระศพของพี่สาวของข้าพเจ้าอย่างยิ่งใหญ่สมพระเกียรติ
ทั้งอุตสาหะมาร่วมในงานเมื่อเดือนพฤศจิกายนด้วยใจภักดี
และรำลึกถึง กับขอส่งความปรารถนาดีมาอวยพร
แก่ท่านทุก ๆ คน ให้มีความสุขความเจริญ.
ความสุขความเจริญนี้ เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาอย่างยิ่ง
ของคนเรา แต่ความสุขความเจริญนั้น จะสำเร็จผลเป็นจริงได้
ก็ด้วยการที่ทุกคนตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท มีสติรู้ตัว
และปัญญารู้คิดกำกับอยู่ตลอดเวลา. กล่าวคือ ไม่ว่าจะ
ประพฤติปฏิบัติการใด ก็ใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง
จนถ้วนถี่ ให้เห็นกระจ่างถึงผลดีผลเสีย ทั้งใกล้ไกล
ทุกแง่ทุกมุม. ความรู้ ความเข้าใจชัดถึงผลดีผลเสีย

ย่อมจะทำให้แต่ละคนเล็งเห็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง
ว่าสิ่งใดควรละเว้นและสิ่งใดควรปฏิบัติ เพื่อให้บังเกิดผล
ที่เป็นประโยชน์ที่แท้จริงและยั่งยืน ทั้งแก่ส่วนตัวและส่วนรวม.
ในปีใหม่นี้ จึงขอให้ประชาชนชาวไทยได้ตั้งตน
อยู่ในความไม่ประมาท. จะคิดจะทำสิ่งใด ให้คิดหน้าคิดหลัง
ให้ดี ให้รอบคอบ ทำให้ดี ให้ถูกต้อง. ผลของการคิดดี ทำดีนั้น
จะได้ส่งเสริมให้แต่ละคนประสบแต่ความสุขความเจริญ
และทำให้ชาติบ้านเมืองมีความเรียบร้อยและอยู่เย็นเป็นสุข
ดังที่ทุกคนทุกฝ่ายตั้งใจปรารถนา.
ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ที่ชาวไทยเคารพบูชา จงอภิบาลรักษาท่านทุกคน
ให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากโรค ปราศจากภัย
ให้มีความสุขกายสุขใจ และความสำเร็จสมหวัง
ตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส และพระบรมราโชวาท

พระราชดำรัส

พระราชทานพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย

บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดี มาอวยพรแก่ทุก ๆ คน ทั้งขอขอบใจท่านเป็นอย่างมาก ที่วิตกห่วงใยในการเจ็บป่วยของข้าพเจ้า และแสดงออก โดยประการต่าง ๆ จากใจจริง ที่จะให้ข้าพเจ้า หายเจ็บป่วยและมีความสุขสวัสดี.

ความสุขสวัสดีนี้ เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาอย่างยิ่งของคนเรา แต่จะสำเร็จผลเป็นจริงได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ ความสามารถและสติปัญญา ในการประพฤติตัวปฏิบัติงาน ของแต่ละบุคคล. ในปีใหม่นี้จึงขอให้ชาวไทยทุกคน ได้ตั้งจิต ตั้งใจให้เที่ยงตรงแน่วแน่ ที่จะประพฤติตัวปฏิบัติงานให้ เต็มกำลังความสามารถ โดยมีสติรู้ตัวและปัญญารู้คิด กำกับอยู่ตลอดเวลา. กล่าวคือ จะคิดจะทำสิ่งใด ต้องคิดหน้าคิดหลังให้ดีให้รอบคอบ ทำให้ดี ให้ถูกต้อง. ข้อสำคัญ จะต้องระลึกรู้โดยตระหนักว่า ประโยชน์ส่วนรวมนั้น

เป็นประโยชน์ที่แต่ละคนพึงยึดถือเป็นเป้าหมายหลัก
ในการประพฤติตัวและปฏิบัติงาน เพราะเป็นประโยชน์
ที่ยั่งยืนแท้จริง ซึ่งทุกคนมีส่วนได้รับทั่วถึงกัน.
ความสุขความสวัสดีจักได้เกิดมีขึ้น ทั้งแก่บุคคลทั้งแก่
ชาติบ้านเมืองไทย ดังที่ทุกคนทุกฝ่ายตั้งใจปรารถนา.
ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ที่ชาวไทยเคารพบูชา จงอภิบาลรักษาท่านทุกคน
ให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากโรคภัย ให้มี
ความสุขกายสุขใจ และความสำเร็จสมประสงค์
ตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส

พระราชทานพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย
บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดี
มาอวยพรแก่ท่าน ๆ ทุกคน ให้มีความสำเร็จ
สมประสงค์ ในสิ่งที่ปรารถนา.
ความปรารถนาของทุกคน คงไม่แตกต่างกันนัก
คือต้องการให้ตนเองมีความสุขความเจริญ และให้
บ้านเมืองมีความสงบร่มเย็น. ในปีใหม่นี้ ข้าพเจ้าจึง
ปรารถนาอย่างยิ่ง ที่จะเห็นคนไทยมีความสุขถ้วนหน้ากัน
ด้วยการให้. คือ ให้ความรักความเมตตากัน
ให้น้ำใจไมตรีกัน ให้อภัยกัน ให้การสงเคราะห์
อนุเคราะห์กัน โดยมุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน ด้วยความบริสุทธิ์
และจริงใจ. ทุกคนทุกฝ่ายจะได้สามารถร่วมมือ
ร่วมความคิดอ่านกัน สร้างสรรค์ความสุข ความเจริญมั่นคง
ให้แก่ตนแก่ประเทศชาติ อันเป็นสิ่งที่แต่ละคนต้องการ
ให้สำเร็จผลได้ ดังที่ตั้งใจปรารถนา.

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงคุ้มครองรักษาท่านทุกคน ให้มีความสุข ไม่มีทุกข์ ไม่มีภัย ตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส

พระราชทานพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย
บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดี
มาอวยพรแก่ท่านทุก ๆ คน และขอขอบใจท่านเป็นอย่างมาก
ที่ร่วมกันจัดงานฉลองอายุครบ ๗ รอบให้อย่างเหมาะสมงดงาม.
ระหว่างปีที่แล้ว เหตุการณ์ต่าง ๆ ในบ้านเมือง นับว่าเป็นปรกติดี.
แต่พอเข้าปลายปี ก็เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ เป็นเหตุให้ประชาชน
หลายจังหวัด ต้องประสบอันตรายและความเดือดร้อนลำบาก.
ความเสียหายครั้งนี้ ดูจะร้ายแรงกว่าครั้งไหน ๆ ที่ผ่านมา.
ข้อนี้ น่าจะเป็นเครื่องเตือนใจอย่างสำคัญ ดังที่ข้าพเจ้า
ได้กล่าวไว้หลายครั้งแล้วว่า วิถีชีวิตของคนเรานั้น
จะต้องมีทุกข์มีภัย มีอุปสรรค ผ่านเข้ามาเนือง ๆ ไม่มีผู้ใด
จะอยู่เป็นปรกติสุขอย่างเดียวได้. ทุกคนจึงต้องเตรียมกาย
เตรียมใจ และเตรียมการไว้ให้พร้อมเสมอ เพื่อเผชิญและป้องกัน
แก้ไขความไม่ปรกติเดือดร้อนต่าง ๆ ด้วยความไม่ประมาท
ด้วยเหตุผลด้วยหลักวิชา และด้วยความสามัคคีธรรม.

ในปีใหม่นี้ จึงขอให้ประชาชนชาวไทยได้ตั้งตนอยู่ใน
ความไม่ประมาท โดยมีสติรู้ตัวและปัญญารู้คิดกำกับอยู่
ตลอดเวลา. ผู้ใดมีภาระหน้าที่อันใด ก็เร่งกระทำให้สำเร็จ
ลุล่วงไป ให้ทันการณ์ทันเวลา. ผลงานทั้งนั้น จะได้ส่งเสริม
ให้แต่ละคนประสบแต่ความสุขความเจริญ และทำให้ชาติ
บ้านเมืองดำรงมั่นคง และก้าวหน้าต่อไปด้วยความผาสุก สวัสดี.
ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย
จงคุ้มครองรักษาท่านทุกคนให้มีความสุข ไม่มีทุกข์ ไม่มีภัย
ตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส

พระราชทานพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย
บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดี
มาอวยพรแก่ท่านทุก ๆ คน ให้มีความสุข ความเจริญ
และความสำเร็จสมประสงค์ ในสิ่งที่ปรารถนา.
ข้าพเจ้าขอขอบใจท่านเป็นอย่างมาก ที่พรั่งพร้อมกันมา
ให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าในคราววันเกิด ด้วยความหวังดีจากใจจริง.
น้ำใจไมตรีที่ทุกคนทุกฝ่ายแสดงออกในวันนั้น ยังประทับอยู่ใน
ความทรงจำของข้าพเจ้าไม่รู้ลืม. ในปีใหม่นี้ ข้าพเจ้าจึงปรารถนา
อย่างยิ่ง ที่จะเห็นคนไทยเราได้ตั้งจิตตั้งใจ ให้มั่นอยู่ในความเมตตา
และหวังดีต่อกัน ดูแลเอาใจใส่กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
ให้กำลังใจแก่กันและกัน ผูกพันกันไว้ฉันญาติและฉันมิตร.
ทุกคนทุกฝ่ายจะได้ร่วมมือร่วมความคิดอ่านกัน สร้างสรรค์
ความสุข ความเจริญมั่นคง ให้แก่ตนแก่ชาติได้ดังที่ตั้งใจปรารถนา.
ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
จงคุ้มครองรักษาท่านทุกคน ให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากโรคภัย
ให้มีความสุขกายสุขใจ ตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส

พระราชทานพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๗

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย
บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดี
มาอวยพรแก่ท่านทุก ๆ คน ให้มีความสุข ความเจริญ
และความสำเร็จสมประสงค์ ในสิ่งที่ปรารถนา.
ความปรารถนาของทุกคน คงไม่แตกต่างกันนัก
คือต้องการให้ตนเองมีความสุขความเจริญ และให้บ้านเมือง
มีความสงบร่มเย็น. ในปีใหม่นี้ จึงขอให้ท่านทั้งหลายรักษา
สุขภาพกายสุขภาพจิต ให้สมบูรณ์แข็งแรง เพื่อให้สามารถ
ปฏิบัติภาระหน้าที่ได้เต็มกำลัง. ข้อสำคัญ จะคิดจะทำสิ่งใด
ให้นึกถึงส่วนรวม และความเป็นไทยไว้เสมอ. งานของตน
และงานของชาติ จักได้ดำเนินก้าวหน้าไปโดยถูกต้อง
เที่ยงตรง ไม่ติดขัด และบรรลุถึงประโยชน์ เป็นความสุข
ความเจริญ และความสงบร่มเย็น
ดังที่ทุกคนตั้งใจปรารถนา.

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
จงคุ้มครองรักษาท่านทุกคน ให้ปราศจากทุกข์
ปราศจากภัย ให้มีความสุขกายสุขใจ
ตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส

พระราชทานพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๘

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย
บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดี
มาอวยพรแก่ท่านทุก ๆ คน ให้มีความสุข ความเจริญ
ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารภปรารถนา.
ในปีใหม่นี้ ขอให้ประชาชนชาวไทยตั้งใจให้เที่ยงตรงแน่วแน่
ไม่ว่าจะทำการสิ่งใด ให้คิดให้ดี ให้รอบคอบและรอบด้าน
เพื่อให้การกระทำนั้น บังเกิดผลเป็นความสุขความเจริญ
ที่แท้จริงและยั่งยืน ทั้งแก่ตนเองและประเทศชาติ.
ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์
จงคุ้มครองรักษาท่านทุกคน ให้มีความสุขสวัสดี
พร้อมด้วยพรอันเป็นมงคลทุกประการ.

พระราชดำรัส

พระราชทานพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย
บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดี
มาอวยพรแก่ท่านทุก ๆ คน ให้มีความสุข ความเจริญ
และความสำเร็จสมประสงค์ในสิ่งที่ปรารถนา.
ความสุขความเจริญนี้แม้เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาอย่างยิ่ง
แต่ในวิถีชีวิตของคนเรานั้น ย่อมต้องมีทั้งสุขและทุกข์
ทั้งความสมหวังและผิดหวัง เป็นปรกติธรรมดา.
ทุกคนจึงต้องเตรียมตัว เตรียมใจ และเตรียมการให้พร้อม
อย่าประมาท. ในปีใหม่นี้จึงขอให้ท่านทั้งหลายได้รักษา
และสร้างเสริมสุขภาพของตนเองให้สมบูรณ์ ให้มีกำลังกาย
ที่แข็งแรง มีกำลังใจที่เข้มแข็งหนักแน่น และมีสติรู้เท่าทันเสมอ
จักได้สามารถนำพาตนให้พ้นสถานการณ์ต่าง ๆ อันไม่พึงประสงค์
จนบรรลุถึงความสุขความเจริญและความสำเร็จได้
ดังที่ตั้งใจปรารถนา.

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
จงคุ้มครองรักษาท่านทุกคน ให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากภัย
ให้มีความสุขกาย สุขใจ ตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน.

การศึกษา

"...การที่บุคคลจะพัฒนาได้ก็ด้วยปัจจัยประการเดียวคือ การศึกษา การศึกษานั้นแบ่งเป็นสองส่วน คือการศึกษาด้านวิชาการส่วนหนึ่ง กับการอบรมบ่มนิสัย ให้เป็นผู้มีจิตใจใฝ่ดีใฝ่เจริญ มีปรกติละอายชั่วกลัวบาป ส่วนหนึ่ง การพัฒนาบุคคลจะต้องพัฒนาให้ครบถ้วนทั้งสองส่วน เพื่อให้บุคคลได้มีความรู้ไว้ใช้ประกอบการ และมีความดีไว้เกื้อหนุนการประพฤติปฏิบัติทุกอย่าง ให้เป็นไปในทางที่ถูก ที่ควร และอำนวยผลเป็นประโยชน์ที่พึงประสงค์..."

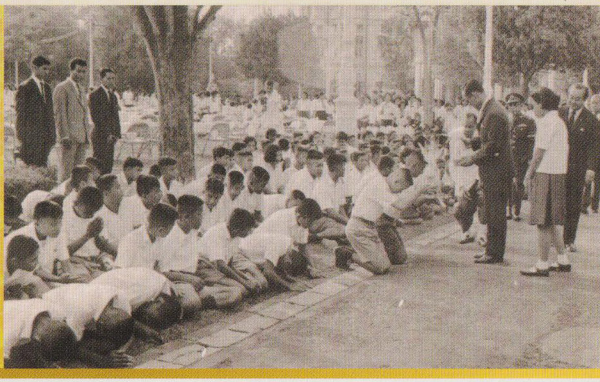
พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันศุกร์ ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๐

การศึกษา

"...แต่ละคนที่มีความรู้สูงก็นึกว่าความรู้สูงของตัวนั้นนะ
สูงที่สุด คือ ไม่มีอย่างอื่นละ อย่างอื่นเป็นบริวารเท่านั้นเอง
ความจริงความรู้สูงทั้งหลายเป็นเหมือนเสาเข็ม หรือเป็น
เสาบ้านที่จะพยุงให้พื้นบ้านให้อยู่ได้ สร้างขึ้นไปให้สูงให้
เป็นคฤหาสน์เป็นตึกที่ใช้การได้ดี ฉะนั้นต้องใช้ความรู้สูง
ความรู้ที่แน่นในทุกสาขา แต่ต้องให้สอดคล้องกัน
เพื่อที่จะให้เป็นประโยชน์..."

พระราชดำรัส พระราชทานแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๘

การศึกษา

"...การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนา ความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด.."

พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียน
ที่ได้รับพระราชทานรางวัล ฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย
วันจันทร์ ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๔

การศึกษา

“...หนังสือเป็นการสะสมความรู้และทุกสิ่งทุกอย่างที่
มนุษย์ได้สร้างมาทำมาคิดมาแต่โบราณกาลจนทุกวันนี้
หนังสือจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นคล้าย ๆ ธนาคารความรู้
และเป็นออมสิน เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์ก้าวหน้าได้โดยแท้...”

พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะสมาชิกห้องสมุด
ทั่วประเทศในโอกาสที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

พระราชดำรัส และพระบรมราโชวาท

การพัฒนา

"...การพยายามศึกษาวิทยาการและเทคโนโลยี
อันก้าวหน้าทุกสาขาจากทั่วโลก แล้วเลือกสรรส่วนที่สำคัญ
เป็นประโยชน์ นำมาปรับปรุงใช้ให้พอดีพอเหมาะกับสภาพ
และฐานะของประเทศของเรา เพื่อช่วยให้ประเทศของเรา
สามารถนำเทคโนโลยีอันทันสมัยมาใช้พัฒนางานต่าง ๆ
ได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่สิ้นเปลือง..."

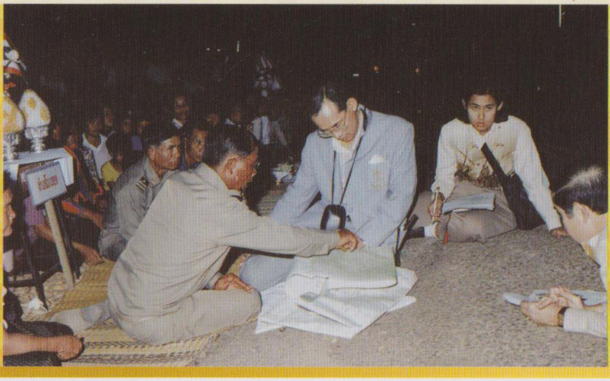
พระบรมราโชวาท ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเปิดงาน
"พระจอมเกล้าลาดกระบังนิทรรศน์ ๒๖"
ณ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๒๖

การพัฒนา

“...ปัจจุบันนี้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญ
ในการสร้างความเจริญของบ้านเมือง เราจึงควรสนับสนุนให้มี
การค้นคิดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภาวะและความต้องการของ
ประเทศขึ้นใช้เองอย่างจริงจัง ถ้าเราสามารถค้นคิดได้มากเท่าไร
ก็จะเป็นการประหยัดและช่วยให้สามารถนำไปใช้ในงานต่าง ๆ
ได้อย่างกว้างขวาง ยิ่งขึ้นเท่านั้น...”

พระราชดำรัส พระราชทานเนื่องในสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ
และครบรอบ ๑๒๐ ปี หว้ากอ
ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

การพัฒนา

"...ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น
เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกิน มีใช้ของประชาชนก่อน
ด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา
เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยสร้างเสริม
ความเจริญขั้นสูงขึ้นตามลำดับต่อไป การถือหลักที่จะส่งเสริม
ความเจริญให้ค่อยเป็นไปตามลำดับด้วยความรอบคอบระมัดระวัง
และประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาด ล้มเหลว
และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์..."

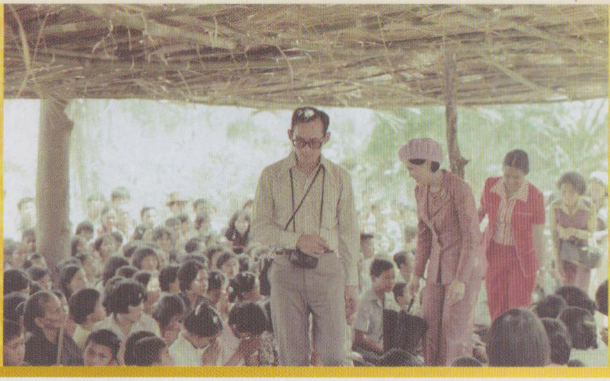
พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันศุกร์ ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗

การพัฒนา

"...เทคโนโลยีนั้น โดยหลักการ คือการทำให้สิ่งที่มีอยู่ ให้เกิดเป็นสิ่งที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ดังนั้น เทคโนโลยีที่ดี ที่สมบูรณ์แบบ จึงควรจะสร้างสิ่งที่จะใช้ประโยชน์ได้อย่าง คุ้มค่า และมีความสูญเปล่าหรือความเสียหายเกิดขึ้นน้อยที่สุด แม้แต่สิ่งที่เป็นของเสีย เป็นของเหลือทิ้งแล้ว ก็ควรจะได้ใช้ เทคโนโลยีแปรสภาพให้เป็นของใช้ได้..."

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ณ อาคารใหม่สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๒

ความพอเพียง

"...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย
เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียน คนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศ
มีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้อง
พอเพียงหมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง
ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข..."

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้า ฯ
ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
วันศุกร์ ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

ความพอเพียง

"...พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้
แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ
พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง..."

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้า ฯ
ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
วันศุกร์ ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

ความพอเพียง

"...ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัว
จะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป
แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร
บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ
ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไหร่ ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก
อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่า
ล้าสมัยจริง อาจจะล้าสมัย คนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจที่ต้อง
มีการแลกเปลี่ยน เรียกว่าเป็นเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจ
ความพอเพียง เลยรู้สึกว่าไม่หรูหรา แต่เมืองไทยเป็นประเทศ
ที่มีบุญอยู่ว่า ผลิตให้พอเพียงได้..."

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้า ฯ
ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
วันพฤหัสบดี ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐

ความพอเพียง

"...คำว่าพอเพียงมีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมาย กว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ ๒๕๔๑ นี้ ก็ ๒๔ ปี ใช่ไหม วันนั้นได้พูดว่า เราควรจะปฏิบัติให้ พอมี พอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย สมัยก่อนนี้ พอมีพอกิน มาสมัยนี้ชักจะไม่ พอมีพอกิน จึงต้องมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจ เพื่อที่จะให้ ทุกคนมีพอเพียงได้ ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ..."

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้า ฯ
ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
วันศุกร์ ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

รู้รักสามัคคี

"...ความสามัคคีนั้นอาจหมายความถึงเห็นชอบเห็นพ้องกัน โดยไม่แย้งกัน ความจริงงานทุกอย่างหรือการอยู่เป็นสังคม ย่อมต้องมีความแย้งกัน ความคิดต่างกันซึ่งไม่เสียหาย แต่อยู่ที่จิตใจของเรา ถ้าเราใช้หลักวิชาและความปรองดองด้วยการใช้ปัญญาการแย้งต่าง ๆ ย่อมเป็นประโยชน์ ถ้ามีรากฐานของความคิดอย่างเดียวกัน รากฐานของความคิดนั้นคือแต่ละคนจะต้องทำให้บ้านเมืองมีความสุขมีความเป็นปึกแผ่น..."

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ผู้เข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ณ ศาลาดุสิดาลัย
วันอังคาร ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๑๗

รู้รักสามัคคี

"...เมืองไทยนี้อยู่ได้ด้วยความสามัคคี ด้วยความเข้มแข็ง
ด้วยความเสียสละ ก็ขอให้ทุกคนช่วยกันรักษาความดีนี้ตลอด
ต่อไป ที่ต้องรักษาบ้านเมืองไว้ ท่านทั้งหลายคงเข้าใจเพราะ
เราเห็นว่าบ้านเมืองของเราอยู่ได้สบาย อาศัยความเห็นอกเห็นใจ
ซึ่งกันและกัน และถ้ารักษาความเห็นอกเห็นใจนี้แล้ว
ประเทศชาติของเราก็จะเป็นที่อาศัยที่อุดมสมบูรณ์
และน่าสบายต่อไปชั่วกาลนาน..."

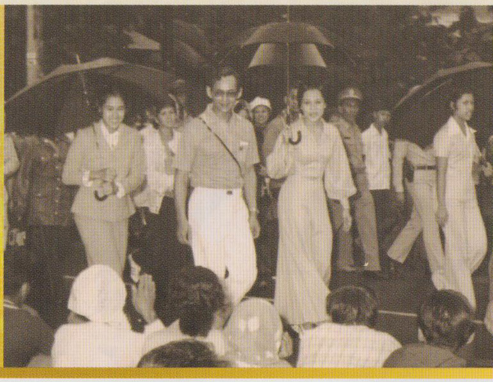
พระราชดำรัส พระราชทานในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่น
ลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดขอนแก่น ณ บริเวณมหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๙

รู้รักสามัคคี

"...ความสามัคคีนั้นเป็นการที่ทุกคนเห็นใจกัน ซึ่งกันและกัน
และพร้อมเพรียง ก็หมายความว่าไม่ได้ทำคนละทีสองที
แต่ทำพร้อมกัน ความสามัคคีและความพร้อมเพรียงนี้
มีผลต่อเนื่องอีกอย่างหนึ่งอีกต่อไปว่า ทำให้ทุกคนมีความเข้มแข็ง
แข็งแรง ซึ่งจะนำมาสู่ความสุขของแต่ละคน เพราะว่าคนเรา
มีทั้งสุขทั้งทุกข์ เมื่อมีความสุขก็อยากให้คนอื่นมีความสุขด้วย
ทำให้ความสุขของตัวใหญ่หลวงขึ้น เมื่อมีความทุกข์มีคนอื่น
มาช่วยก็ทำให้ความทุกข์น้อยลง ฉะนั้นความสามัคคี
และความพร้อมเพรียงนั้น จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ..."

พระราชดำรัส ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน
จังหวัดนครศรีธรรมราช
วันอังคาร ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๒๑

รู้รักสามัคคี

"...จะต้อง "รู้รักสามัคคี" หมายความว่า
รู้จักการอะลุ้มอล่วยกัน แม้จะไม่ใช่ถูกต้องเต็มที่ คือหมายความว่า
ไม่ถูกหลักวิชาเต็มที่ ก็จะต้องใช้ เพราะว่าถ้าไม่ใช้ ก็ไม่มีอะไรใช้
อาจมีสิ่งที่มีอยู่แล้วที่จะใช้ไปได้ชั่วคราว คุณภาพอาจไม่ค่อยดีนัก
ทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีอะไรที่ดีร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ว่าต้องใช้
อะไรที่พอใช้ได้ไป ไม่อย่างนั้น ไม่มีวันที่จะมีชีวิตรอดได้..."

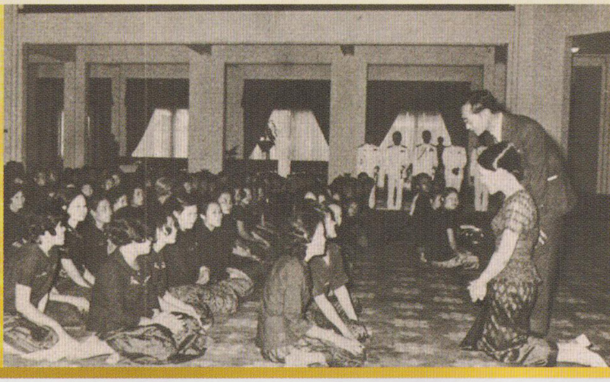
พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้า ฯ
ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
วันพุธ ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๔

ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

"...ถ้าท่านเข้าใจและปฏิบัติ ท่านจะเป็นผู้ที่ได้ช่วย
ประเทศชาติอย่างดี ได้ทำหน้าที่สำหรับเป็นตัวอย่างทำหน้าที่
สำหรับเป็นผู้ที่เรียกว่าคนดี แล้วก็ได้ทำหน้าที่ด้วยความดี
เพื่อที่จะมีคนที่ดี ท่านมีจำนวนไม่มาก แต่ว่าผู้ที่ได้เห็น
ได้ทำตาม มีจำนวนเป็นหลายร้อยหลายพันเป็นหลายหมื่น
แล้วก็ถ้าทุกคนทำตาม ทำหน้าที่ตามวิธีที่ท่านทำนั้น
บ้านเมืองก็อยู่รอดได้ไม่มีปัญหา..."

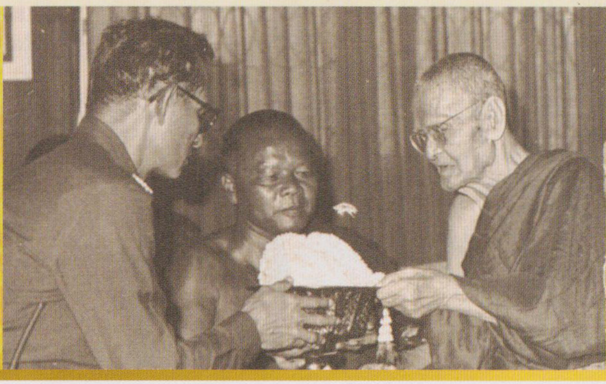
พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด
นำตุลาการศาลปกครองชั้นต้นเข้าเฝ้า ฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณ
ก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันจันทร์ ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑

ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

"...ในการปฏิบัติราชการนั้น ขอให้ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่
อย่านึกถึงบำเหน็จรางวัลหรือผลประโยชน์ให้มาก
ขอให้ถือว่าการทำหน้าที่ได้สมบูรณ์เป็นทั้งรางวัลและประโยชน์
อย่างประเสริฐ จะทำให้บ้านเมืองไทยของเราอยู่เย็นเป็นสุขและมั่นคง..."

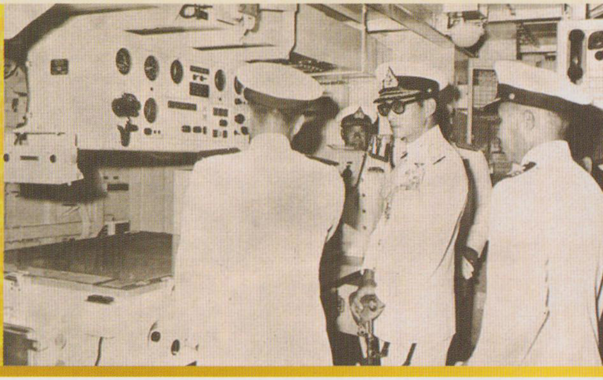
พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันอาทิตย์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๓

ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

"...การที่จะร่วมมือกันทำให้งานราบรื่น สำเร็จ และดำเนินก้าวหน้าต่อเนื่องกันไปได้นั้น นักปฏิบัติงานทุกคนจะต้องมีวินัยสำหรับใช้กับตนเอง คือ ต้องไม่ประมาทปัญญา ต้องรักษาความจริงใจ ต้องสลัดทิ้งความคิดจิตใจที่ต่ำทราม อ่อนแอ และต้องทราบตระหนักในความสำรวม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติที่จะช่วยให้งานเป็นงาน และให้ชีวิตมั่นคงเป็นสุข..."

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วันพุธ ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๒๑

ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

"...การทำงานยากลำบากกว่าการเรียน การเรียนนั้น
เรียนตามหลักสูตร หรือเรียนวิชาต่าง ๆ ตามที่ทางมหาวิทยาลัย
จัดลำดับให้ แต่การทำงานไม่มีหลักสูตรวางไว้ จำจะต้องใช้
ความริเริ่มและความคิดพิจารณาด้วยตนเอง ในอันที่จะทำสิ่งใด
อย่างไร เมื่อใด หากไม่รู้จักพิจารณาใช้ให้ถูกช่องถูกโอกาส
ถึงมีวิชาอยู่ ก็ไม่เป็นผลแก่งานและแก่ตัวนัก..."

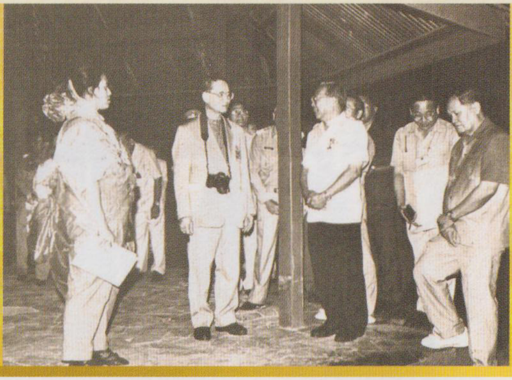
พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๑๒

ประโยชน์ส่วนรวม

"...ผู้ที่ทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมย่อมได้รับ
ประโยชน์เป็นส่วนของตนด้วย ผู้ที่ทำงานโดยเห็นแก่ตัว
เบียดเบียนประโยชน์ส่วนรวม ย่อมบั่นทอนทำลายความมั่นคง
ของประเทศชาติ และที่สุดตนเองก็จะเอาตัวไม่รอด..."

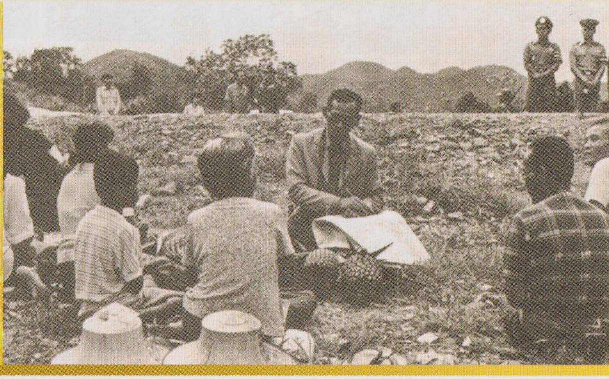
พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรประกาศนียบัตร
และอนุปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชา
และวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๑๒

ประโยชน์ส่วนรวม

"...การยึดมั่นในผลประโยชน์ของแผ่นดิน และความถูกต้อง
เป็นธรรม เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ
เพราะการยึดมั่นดังกล่าว จะทำให้มีจิตใจมั่นคงเด็ดเดี่ยว
ในอันที่จะพากเพียรปฏิบัติหน้าที่ให้จนบรรลุผลสำเร็จ
และสามารถป้องกันความผิดพลาดเสียหาย
อันจะเกิดแก่ตนแก่งานได้อย่างแท้จริง..."

พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันจันทร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๙

ประโยชน์ส่วนรวม

"...ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อย
ก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้มีความรู้มาก
แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ..."

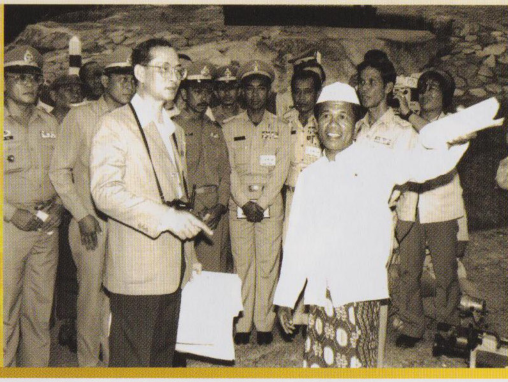
พระราชดำรัส ในโอกาสที่คณะผู้อำนวยการและอาจารย์ใหญ่
จากโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอดุสิต "กลุ่มจิตรลดา"
เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศล
ตามพระราชอัธยาศัย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันอังคาร ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๓

ประโยชน์ส่วนรวม

"...เวลานี้ บ้านเมืองของเรากำลังต้องการการปรับปรุง และการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพทางที่เราจะช่วยกันได้ ก็คือ การที่ทำความคิดให้ถูกและแน่วแน่ ในอันที่จะยึดถือประโยชน์ของบ้านเมืองเป็นที่หมาย ต้องเพลาการคิดถึงประโยชน์เฉพาะตัว และความขัดแย้งกันในสิ่งที่มิใช่สาระลง ต้องหันหน้าปรึกษากัน ด้วยความรู้คิดด้วยความเป็นญาติเป็นมิตร และเป็นไทยด้วยกัน..."

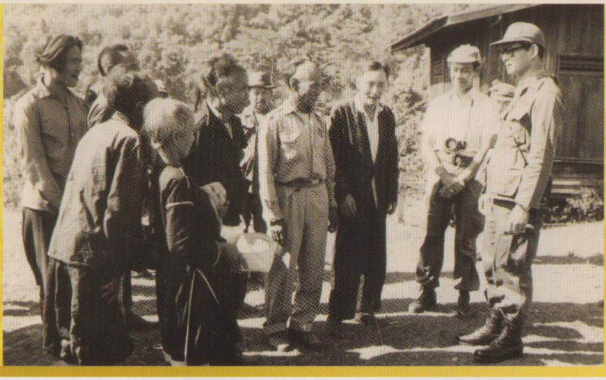
พระราชดำรัส พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย
ในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๔๓
วันศุกร์ ที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๒

คุณธรรมจริยธรรม

"...ทุกคนจำเป็นต้องหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาการกระทำ
ของตนให้รอบคอบอยู่เสมอระมัดระวังทำการทุกอย่าง
ด้วยเหตุผล ด้วยความมีสติ และด้วยความรู้ตัว เพื่อเอาชนะ
ความชั่วร้ายทั้งมวลให้ได้โดยตลอด และสามารถก้าวไปถึง
ความสำเร็จที่แท้จริง ทั้งในการงานและการครองชีวิต..."

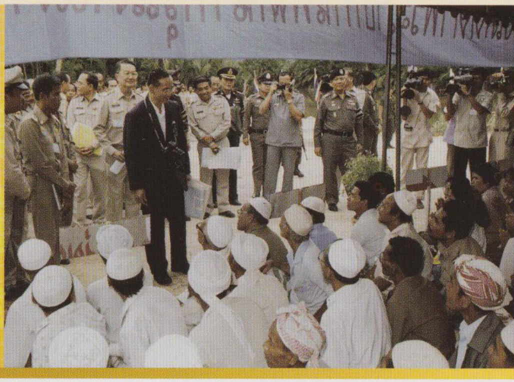
พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
และอนุปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา ณ หอประชุม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำการศึกษา ๒๕๑๕
วันศุกร์ ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๑๖

คุณธรรมจริยธรรม

"...การปิดทองหลังพระนั้น เมื่อถึงคราวจำเป็นก็ต้องปิด
ว่าที่จริงแล้วคนโดยมากไม่ค่อยชอบปิดทองหลังพระกันนัก
เพราะนึกว่าไม่มีใครเห็น แต่ถ้าทุกคนพากันปิดทอง
แต่ข้างหน้าไม่มีใครปิดทองหลังพระเลย
พระจะเป็นพระที่งามบริบูรณ์ไม่ได้..."

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๐๖

คุณธรรมจริยธรรม

"...ขอทุกคนจงตั้งใจทำหน้าที่ของตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และบริสุทธิ์ใจ จงเป็นผู้มีความสำนึกในความรับผิดชอบ มั่นอยู่ในระเบียบวินัยและศีลธรรมอันดี รวมความว่า ขอทุกคนจงบำเพ็ญตนเพื่อเป็นนายทหารที่ดีของชาติ ถ้าท่านพยายามใช้ความรู้ที่ได้รับมาแล้ว และที่จะขวนขวายให้ได้อีกในโอกาสต่อไปด้วยความตั้งใจดีและบริสุทธิ์ใจดั่งว่านี้ ก็จะเป็นผลดีแก่หน้าที่การงาน เป็นทางนำความเจริญมาสู่ประเทศชาติ และเกียรติคุณมาสู่ตนเองและสกุลวงศ์..."

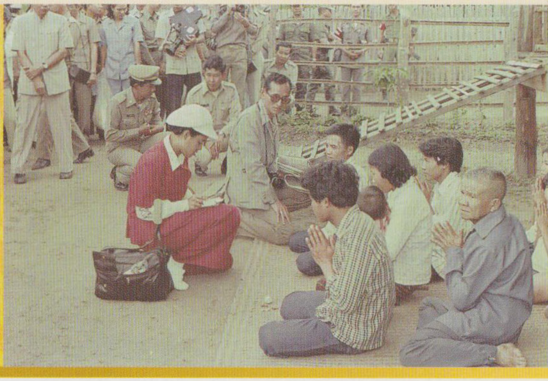
พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร
แก่นักเรียนนายร้อยนักเรียนนายเรือ และนักเรียนนายเรืออากาศ
ซึ่งสำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุด
วันอังคาร ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑

คุณธรรมจริยธรรม

"...คนที่จะสามารถเหมาะจะทำงานให้ชาตินั้น
จำเป็นจะต้องมีใจตั้งมั่นในการงาน มีความอดทนเสียสละ
มีความอุตสาหะพยายามไม่ขาดสาย และสำคัญกว่าอื่น
จะต้องมีความคิดความเข้าใจที่กระจ่าง แน่นอน
และเที่ยงตรงตามเหตุผลและความจริง..."

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จ
การศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ครั้งที่ ๑๓ ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันพุธ ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๒๒

ความสุขและความปรารถนาดี

"...ถ้าเราแผ่เมตตาให้คนอื่นหรือมีปรารถนาดีต่อผู้อื่น
เข้าใจว่าคนนั้นหรือบุคคลอื่นจะรู้สึก ต้องรู้สึกว่ามีปรารถนาดี
ต่อผู้อื่นต่อบุคคลนั้นขึ้นในใจของเราก็ต้องรู้สึกว่า
มีคนอื่นมาปรารถนาดีต่อเรา ฉะนั้นเป็นการยืนยันว่า
การปรารถนาดีต่อผู้อื่นทำให้ผู้อื่นปรารถนาดีต่อเรา
และปรารถนาดีต่อเราอันนี้เองที่เป็นความสุข..."

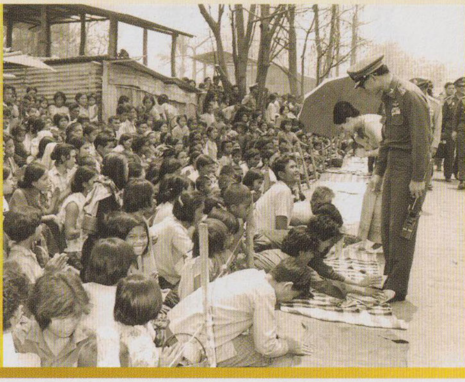
พระราชดำรัส พระราชทานแก่ผู้นำลูกเสือชาวบ้าน
กรุงเทพมหานคร ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์
วันเสาร์ ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

ความสุขและความปรารถนาดี

"...ในการสร้างตัวสร้างฐานะนั้นจะต้องถือหลักค่อยเป็นค่อยไป ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและความพอเหมาะพอดี ไม่ทำเกินฐานะและกำลัง หรือทำด้วยความเร่งรีบ เมื่อมีพื้นฐานแน่นหนารองรับพร้อมแล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญก้าวหน้าในระดับที่สูงขึ้นตามต่อกันไปเป็นลำดับ ผลที่เกิดขึ้นจึงจะแน่นอน มีหลักเกณฑ์ เป็นประโยชน์แท้และยั่งยืน..."

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพุธ ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๐

ความสุขและความปรารถนาดี

"...คนดีทำให้คนอื่นดีได้ หมายความว่าคนดี
ทำให้เกิดความดีในสังคม คนอื่นก็ดีไปด้วย ความเลวนั้นจะทำให้
คนดีเป็นคนเลวก็ยาก แต่เป็นไปได้ ถ้าคนดีเข้มแข็งในความดี
จะทำให้คนเลวมาทำให้คนดีเป็นคนเลวยาก
สำคัญอยู่ที่ความเข้มแข็งของคนดี..."

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้า ฯ
ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
วันพุธ ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๙

ความสุขและความปรารถนาดี

"...ความสุขความเจริญที่แท้จริงอันควรหวังนั้น
เกิดขึ้นได้จากการกระทำและความประพฤติที่เป็นธรรม
มีลักษณะสร้างสรรค์ คืออำนวยผลที่เป็นประโยชน์ทั้ง
แก่ตัว แก่ผู้อื่น ตลอดถึงประเทศชาติโดยส่วนรวมด้วย..."

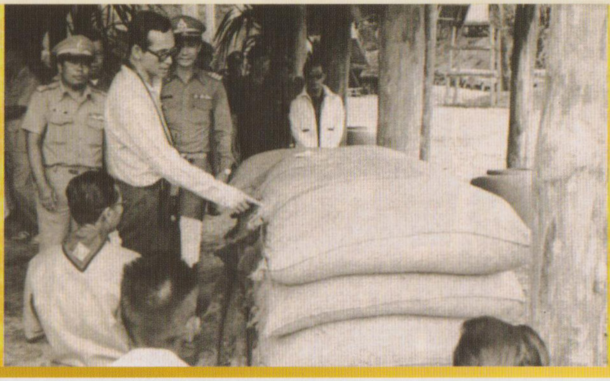
พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
และอนุปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๘

ความยุติธรรม

"...ความยุติธรรมนั้น จะต้องมีความซื่อสัตย์ความสุจริต
ก็ทุกอย่างที่ท่านได้ ปฏิญาณมา ก็เคยพูดถึงว่า คำปฏิญาณนี้
มีความสำคัญมาก เพราะว่าท่านจะต้องปราศจาก "อคติ"
ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากมาก เพราะว่าคนเรามักอยากจะไปทางที่ไม่ควรไป
"คติ" แปลว่าที่ควรจะไป "อคติ" ไม่ควรไป
ขออย่าให้ไปในทางที่ไม่ควรไป ไม่ใช่ทางกายเท่านั้น
ต้องทางใจ ทางใจนี้สำคัญที่สุด..."

พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษา
ประจำศาลยุติธรรมเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ
ก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ท้องพระโรงศาลาเริง วังไกลกังวล
วันศุกร์ ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๕

ความยุติธรรม

"...บ้านเมืองนี้ต้องมีความยุติธรรมเพราะว่าถ้าไม่มี
ความยุติธรรม ก็จะต้องมีความเดือดร้อน จะต้องมีความไม่สงบ
มีหลายประเทศที่คนปฏิบัติตนไม่ได้อยู่ในความยุติธรรมก็ทำให้
บ้านเมืองเหล่านั้นล่มจมไปได้ ประเทศไทยนี้ได้มีขื่อมีแป
มีความยุติธรรม ยุติธรรมนี่ ก็หมายความว่าธรรมะ คือสิ่งที่ถูกต้อง
และยุติก็ยุติ ก็หมายความว่า ดูได้ว่า อะไรเป็นธรรม
อะไรไม่เป็นธรรม ถ้าเห็นได้อะไรเป็นธรรมและปฏิบัติตามนั้น
ก็ทำให้ประเทศนั้นมีความสงบ..."

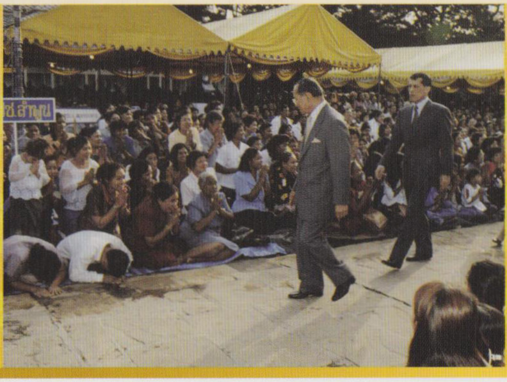
พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษา
ประจำศาลเฝ้า ฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ท้องพระโรงศาลาเริง วังไกลกังวล
วันพุธ ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖

ความยุติธรรม

"...โดยที่กฎหมายเป็นแต่เครื่องมือในการรักษา
ความยุติธรรมดังกล่าว จึงไม่ควรจะถือว่ามีความสำคัญไปกว่า
ความยุติธรรม หากควรจะต้องถือว่าความยุติธรรมมาก่อน
กฎหมาย และอยู่เหนือกฎหมาย การพิจารณาพิพากษา
อรรถคดีใด ๆ โดยคำนึงถึงแต่ความถูกผิดตามกฎหมายเท่านั้น
ดูจะไม่เป็นการเพียงพอ จำต้องคำนึงถึงความยุติธรรม
ซึ่งเป็นจุดประสงค์ด้วยเสมอ การใช้กฎหมาย
จึงจะมีความหมาย และได้ผลที่ควรจะได้..."

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
แก่นักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง เนติบัณฑิตยสภา
ณ เนติบัณฑิตยสภา
วันจันทร์ ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๑๕

ความยุติธรรม

"...การปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีอคติ
และความตั้งใจที่จะทำให้ส่วนรวม คือประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข
และประเทศชาติมีความเจริญนั้นนะ เป็นสิ่งที่มีกำลังมาก
จะทำให้ผ่านพ้นอุปสรรค ผ่านพ้นอันตรายทั้งหลาย
คล้าย ๆ เป็นคาถาสำหรับแต่ละคน..."

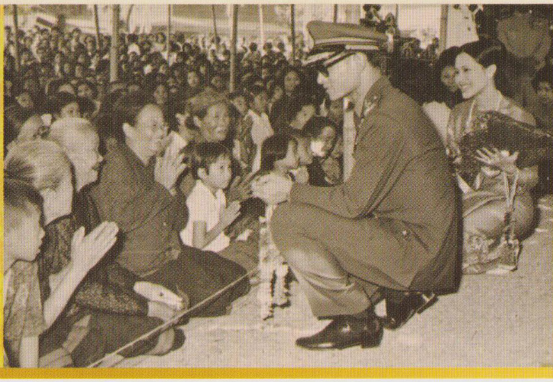
พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษา
ประจำกระทรวงเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ศาลาดุสิดาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๑

ความมั่นคง

"...ชาติของเรารักษาเอกราชอธิปไตยมาได้จนถึงทุกวันนี้
ด้วยความสามัคคี คนไทยเราแต่ละคนรู้จักประโยชน์ส่วนรวมของชาติ
รู้จักปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน ผลการปฏิบัติของเรานั้น
จึงเกิดเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ ซึ่งสามารถกำจัดและป้องกันภัยต่าง ๆ
มิให้ทำอันตรายแก่เราได้ แม้จะมีศัตรูคิดร้าย บุกรุกคุกคาม
อย่างหนักหนาเพียงใด เราก็ยังไม่เพลี่ยงพล้ำ ขอให้ทุกคน
สำนึกตระหนักว่า ความสมัครสมานสามัคคีของเรานั้น
เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ที่จะต้องรักษาไว้ให้ยั่งยืนอยู่ตลอดไป
หากเรามีความประมาท เราแตกสามัคคีกันเมื่อใด
เราก็จะเป็นอันตรายย่อยยับลงเมื่อนั้น ไม่มีใครอื่นที่ไหน
จะช่วยเราได้ นอกจากตัวเราเอง..."

พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ทหารรักษาพระองค์
ในพิธีตรวจพลสวนสนามเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา
วันพุธ ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๒

ความมั่นคง

"...ความสามัคคีนี้เป็นคุณธรรมสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งหมู่ชนผู้อยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมี ต้องถนอมรักษา และต้องนำมาใช้อยู่สม่ำเสมอ เนื่องด้วยสรรพกิจการงานที่เป็นส่วนรวมทุกด้านทุกระดับ ต้องอาศัยบุคคลหลายฝ่ายร่วมกันคิดร่วมกันทำ ถ้าแต่ละฝ่ายเข้ามาร่วมงานกันด้วยความตั้งใจดี ด้วยความรู้ความสามารถ ด้วยความฉลาดมีเหตุผล และด้วยความคิดที่สร้างสรรค์ งานก็จะสำเร็จผลสมบูรณ์งดงามตามประสงค์ทุกอย่าง..."

พระราชดำรัส
ในการเสด็จออกมหาสมาคม
ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๓๐
วันเสาร์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

ความมั่นคง

"...ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่ทุกคนทุกฝ่าย
แสดงให้เห็น ทำให้ข้าพเจ้าระลึกถึงคุณธรรมข้อหนึ่ง
ที่อุปถัมภ์และผูกพันคนไทยให้รวมกันเป็นเอกภาพ สามารถ
ธำรงชาติบ้านเมืองให้มั่นคงเป็นอิสระยั่งยืนมาช้านาน
คุณธรรมข้อนั้นก็คือไมตรี ความมีเมตตาหวังดีในกันและกัน
คนที่มีไมตรีต่อกัน จะคิดอะไรก็คิดแต่ในทางสร้างสรรค์
ที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลกัน จะพูดอะไรก็ใช้เหตุผลเจรจากัน
ด้วยความเข้าอกเข้าใจกัน จะทำอะไรก็ช่วยเหลือร่วมมือกัน
ด้วยความมุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน..."

พระราชดำรัส
ในการเสด็จออกมหาสมาคม
ในงานพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ
ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันอาทิตย์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

ความมั่นคง

"...ที่ว่าเป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน ก็ควรจะเป็นของดี เพราะว่าประเทศชาติประกอบด้วยประชาชน ประกอบด้วยคนทั่วประเทศ ซึ่งมีความคิดมีความเป็นอยู่แตกต่างกัน แม้แต่ในถิ่นที่อยู่ของราษฎรก็แตกต่างกันฐานะแตกต่างกัน จะยกตัวอย่างบางอย่าง ซึ่งเป็นปัญหาที่รัฐบาลจะเผชิญ คือ ประชาชนที่อยู่ในประเทศ อยู่มานานแล้ว แต่ก็ไม่เป็นคนไทย เขาไม่ถือว่าเป็นคนไทย แท้จริงเขาอยู่และเกิดในเมืองไทย แต่ก็ไม่ได้รับ เรียกว่าประโยชน์ของความเป็นไทย นี้ก็เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติเหมือนกัน เพราะว่าถ้าหากมีคนที่อยู่ในเมืองไทย แล้วก็มีความน้อยใจว่าไม่มีใครเอาใจใส่ ก็จะทำให้ความมั่นคงของประเทศด้อยไป..."

พระราชดำรัส
ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เฝ้า ฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ศาลาเริง วังไกลกังวล
วันอาทิตย์ ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

วันนี้ใน พ.ศ. นั้น

หน้า

วันนี้ใน พ.ศ. นั้น

เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๑๗

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานผ้าห่มแก่คนยากจน และได้มีพระราชปฏิสันถารกับราษฎรที่มาเฝ้า ฯ ในการเสด็จ ฯ ไปทรงเยี่ยม ราษฎร ณ บ้านสวด อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชปฏิสันถารกับทหารผ่านศึก ณ อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เนื่องในวันทหารผ่านศึก

เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๓๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรภูมิประเทศริมฝั่งแม่น้ำปาย พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการก่อสร้างฝายทดน้ำในลำน้ำปาย เพื่อสูบน้ำขึ้นไปใช้ประโยชน์ ในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมศูนย์โครงการพัฒนาลุ่มน้ำปาย ตามพระราชดำริ บ้านท่าโป่งแดง ตำบลผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วันนี้ใน พ.ศ. นั้น

เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๖

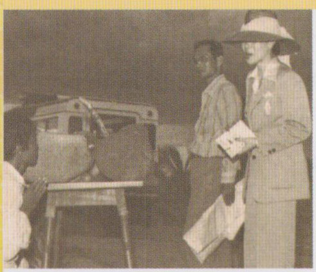
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเสื้อผ้า และสิ่งของแก่คนชราและคนยากจน ในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร ณ เกาะนาคาน้อย อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชปฏิสันถารกับราษฎร ในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโครงการอ่างเก็บน้ำวังขุนพลตามพระราชดำริ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๓

ทรงพระราชปฏิสันถารกับราษฎรในการเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรฝายเก็บกักน้ำห้วยทราย และบริเวณสันปันน้ำที่แบ่งลุ่มน้ำปราณบุรี กับลุ่มน้ำชายทะเล ตำบลห้วยทรายเหนือ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

วันนี้ใน พ.ศ. นั้น

เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๒๗

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเป็นการส่วนพระองค์ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในพระบรมมหาราชวัง

เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๖

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์ พร้อมด้วย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ไปยังเกาะสะท้อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๒๒

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชปฏิสันถารกับราษฎรในการเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโครงการชลประทานปัตตานี และทรงเยี่ยมราษฎรในเขตพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี และอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

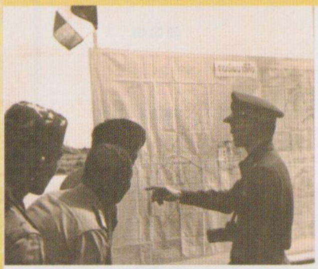
วันนี้ใน พ.ศ. นั้น

เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๘

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงประกอบพิธีเปิดโรงเรียนร่มเกล้า ซึ่งราษฎรและทหารช่างกองทัพภาคที่ 2 ร่วมมือกันสร้างขึ้นสนองพระราชดำริที่จะให้มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ณ บริเวณบ้านโคก ตำบลตองโขบ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทอดพระเนตรแผนที่แสดงการสำรวจและทำแผนที่การถือครองแผนที่การวางแผนใช้ที่ดิน และแผนที่จำแนกสมรรถนะที่ดินสำหรับพืชไร่ ที่อยู่ในโครงการพัฒนาและจัดที่ดินในเขตพื้นที่บ้านซับสมบูรณ์ และบ้านโนนดินแดง ในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตร โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในเขตอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ และอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมชาวเขาเผ่ามูเซอร์ ที่บ้านผาหมี จังหวัดเชียงราย และทอดพระเนตรผลิตผลของชาวเขา

โครงการพระราชดำริ

โครงการพระราชดำริ

ทศวรรษที่ ๑ : พ.ศ. ๒๔๘๙ – ๒๕๐๐

โครงการก่อสร้างตึกมหิดลวงศานุสรณ์

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๔๙๔
สถานที่ตั้ง กรุงเทพมหานคร

โครงการก่อสร้างถนนห้วยมงคล อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๔๙๕
สถานที่ตั้ง อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

โครงการสถานบำบัดโรคโปลิโอ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๔๙๕
สถานที่ตั้ง กรุงเทพมหานคร

โครงการเรือพระราชทาน เวชพาหน์

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๔๙๘
สถานที่ตั้ง จังหวัด หลายพื้นที่

ทศวรรษที่ ๒ : พ.ศ. ๒๕๐๑ – ๒๕๑๐

โครงการสถาบันราชประชาสมาสัย

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๐๑
สถานที่ตั้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๐๔
สถานที่ตั้ง พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

โครงการอ่างเก็บน้ำเขาเต่า อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๐๖
สถานที่ตั้ง อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

โครงการทุนเล่าเรียนหลวง

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๐๘
สถานที่ตั้ง กรุงเทพมหานคร

โครงการพระราชดำริ

โครงการตามพระราชประสงค์หุบกระพง

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๐๙
สถานที่ตั้ง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

โครงการหน่วยแพทย์พระราชทาน

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๑๐
สถานที่ตั้ง จังหวัด หลายพื้นที่

ทศวรรษที่ ๓ : พ.ศ. ๒๕๑๑ – ๒๕๒๐

โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๑๒
สถานที่ตั้ง กรุงเทพมหานคร

โครงการหลวง

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๑๒
สถานที่ตั้ง จ.เชียงใหม่

โครงการพระราชดำริ

โครงการธนาคารข้าวพระราชทาน

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๑๔
สถานที่ตั้ง จ.แม่ฮ่องสอน

โครงการศูนย์ปฏิบัติการโครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์หนองพลับ-กลัดหลวง

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๑๕
สถานที่ตั้ง จ.เพชรบุรี

โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๑๖
สถานที่ตั้ง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลุ่มน้ำโก-ลก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๑๘
สถานที่ตั้ง จ.นราธิวาส

ทศวรรษที่ ๔ : พ.ศ. ๒๕๒๑ – ๒๕๓๐

โครงการพัฒนาที่ราบเชิงเขา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๑
สถานที่ตั้ง จ.สระแก้ว และ จ.ปราจีนบุรี

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๒
สถานที่ตั้ง อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

โครงการศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปาย ตามพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๒
สถานที่ตั้ง จ.แม่ฮ่องสอน

โครงการศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตอง ตามพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๒
สถานที่ตั้ง ต.หมอกจำแป่ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

โครงการพระราชดำริ

โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดง ตามพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๓
สถานที่ตั้ง อ.ปลวกแดง จ.ระยอง

โครงการศูนย์บริการและพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๓
สถานที่ตั้ง อ.หางดง จ.เชียงใหม่

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

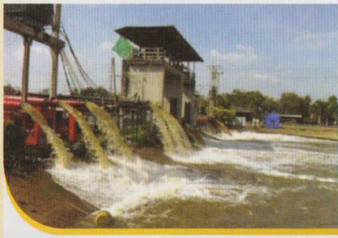
ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๔
สถานที่ตั้ง อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี

โครงการพัฒนาพื้นที่รอบวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๕
สถานที่ตั้ง อ.บางละมุง จ.ชลบุรี

โครงการพระราชดำริ

โครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑลตามแนวพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๕
สถานที่ตั้ง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๕
สถานที่ตั้ง อ.ด่านซ้าย จ.เลย

โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยไฟอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๕
สถานที่ตั้ง ต.ภูซาง อ.ภูซาง จ.พะเยา

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๕
สถานที่ตั้ง อ.ตากใบ จ.นราธิวาส

โครงการพระราชดำริ

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๕
สถานที่ตั้ง ต.ป่าเมี่ยง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่

โครงการบริหารจัดการป่าพรุโต๊ะแดง

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๕
สถานที่ตั้ง อ.ตากใบ จ.นราธิวาส

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

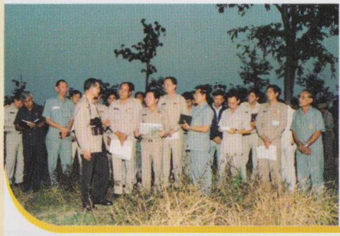
ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๖
สถานที่ตั้ง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

โครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำปิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

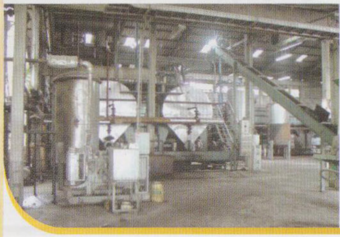
ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๖
สถานที่ตั้ง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

โครงการพระราชดำริ

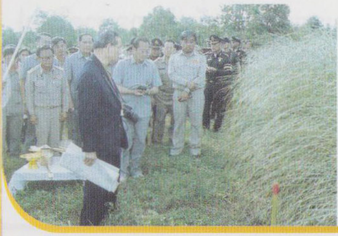
โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๗
สถานที่ตั้ง อ.เมืองสกลนคร จ.สกลนคร

โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๗
สถานที่ตั้ง อ.ปลายพระยา จ.กระบี่

โครงการศึกษาวิธีฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

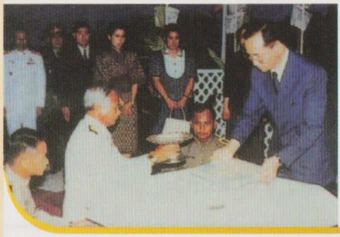
ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๒๙
สถานที่ตั้ง ต.เขาชะงุ้ม อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โครงการพัฒนาพื้นที่ห้วยลาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๐
สถานที่ตั้ง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

ทศวรรษที่ ๕ : พ.ศ. ๒๕๓๑ – ๒๕๔๐

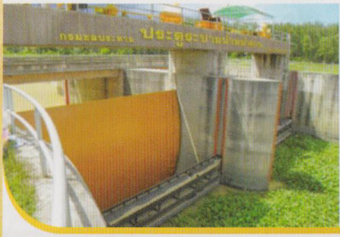
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลุ่มน้ำบางนรา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๑
สถานที่ตั้ง จ.นราธิวาส

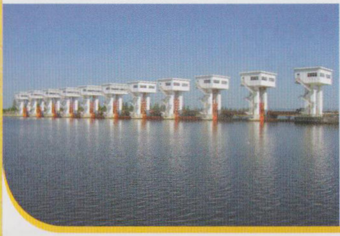
โครงการเครือข่ายอ่างเก็บน้ำ (อ่างพวง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๒
สถานที่ตั้ง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี และ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

โครงการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยอำเภอหาดใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

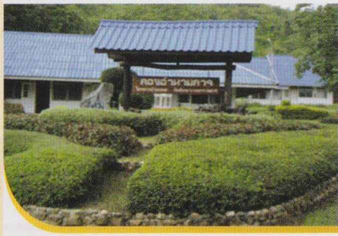
ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๒
สถานที่ตั้ง อ.หาดใหญ่ และ อ.บางกล่ำ จ.สงขลา

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

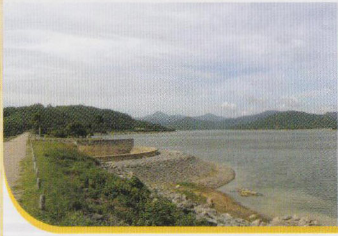
ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๒
สถานที่ตั้ง จ.นครศรีธรรมราช

โครงการพระราชดำริ

โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๓
สถานที่ตั้ง ต.สมเด็จเจริญ อ.หนองปรือ จ.กาญจนบุรี

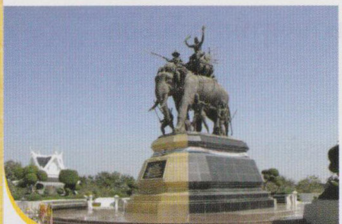
โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๔
สถานที่ตั้ง ต.วังอ่าง อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อม แหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๔
สถานที่ตั้ง ต.แหลมผักเบี้ย อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี

โครงการก่อสร้างพระราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระสุริโยทัยบริเวณทุ่งมะขามหย่อง

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๔
สถานที่ตั้ง ต.บ้านใหม่ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

โครงการพระราชดำริ

โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๔
สถานที่ตั้ง ต.จรัส อ.บัวเชด จ.สุรินทร์

โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๖
สถานที่ตั้ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่

โครงการขยายผลทฤษฎีใหม่วัดมงคลชัยพัฒนา ตามแนวพระราชดำริ

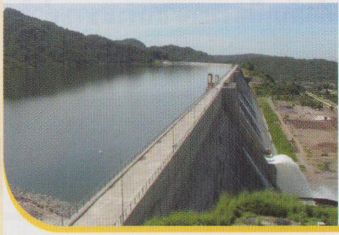
ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๖
สถานที่ตั้ง อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี

โครงการก่อสร้างสะพานจตุรทิศตะวันออก

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๖
สถานที่ตั้ง กรุงเทพมหานคร

โครงการพระราชดำริ

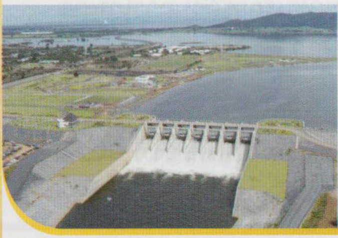
โครงการเขื่อนขุนด่านปราการชล

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๖
สถานที่ตั้ง ต.หินตั้ง อ.เมืองนครนายก จ.นครนายก

โครงการพัฒนาพื้นที่พรุแฆแฆ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๖
สถานที่ตั้ง ต.ปะเสยะวอ อ.สายบุรี จ.ปัตตานี

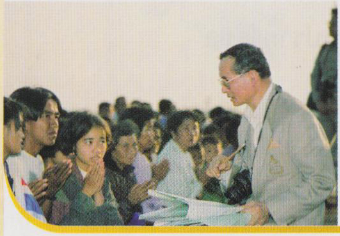
โครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๗
สถานที่ตั้ง ต.หนองบัว อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี และ จ.สระบุรี

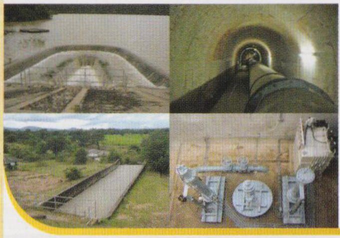
โครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๗
สถานที่ตั้ง อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๗
สถานที่ตั้ง จ.สกลนคร และ จ.นครพนม

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๗
สถานที่ตั้ง อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์

โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตร ห้วยซอน-ห้วยซั้ว (หลัก ๒๒)

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๗
สถานที่ตั้ง เมืองนาทรายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

โครงการแก้มลิงในพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา (คลองสนามชัย - คลองมหาชัย)

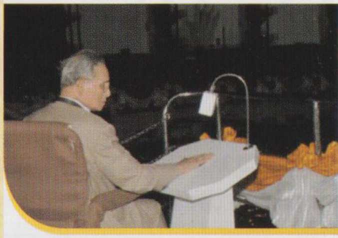
ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๘
สถานที่ตั้ง ต.มหาชัย อ.เมืองสมุทรสาคร จ.สมุทรสาคร

โครงการพระราชดำริ

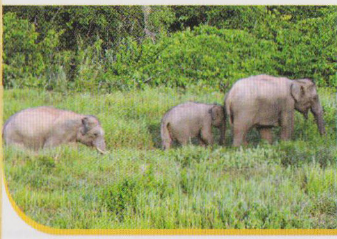
โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๘
สถานที่ตั้ง อ.ดงหลวง จ.มุกดาหาร

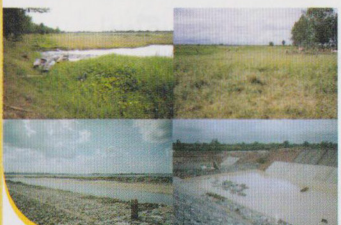
โครงการประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๓๘
สถานที่ตั้ง จ.สมุทรปราการ

โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณ ป่าสงวนแห่งชาติป่ากุยบุรีอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

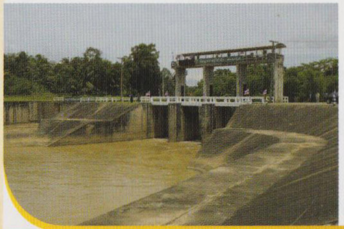
ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๔๐
สถานที่ตั้ง อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำฝั่งลำน้ำชี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๔๐
สถานที่ตั้ง ต.บ้านโต้น อ.พระยืน จ.ขอนแก่น

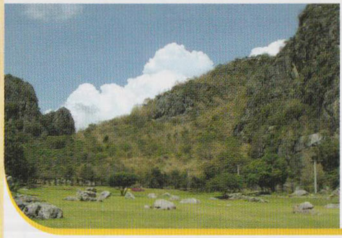
โครงการพระราชดำริ

โครงการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยเมืองชุมพร ตามพระราชดำริ

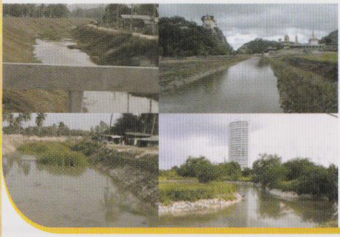
ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๔๐
สถานที่ตั้ง จ.ชุมพร

ทศวรรษที่ ๖ : พ.ศ. ๒๕๔๑ – ๒๕๕๐

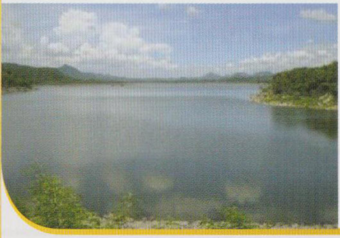
โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพพื้นที่บริเวณเขานางพันธุรัต (เขาเจ้าลายใหญ่) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๔๑
สถานที่ตั้ง ต.เขาใหญ่ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

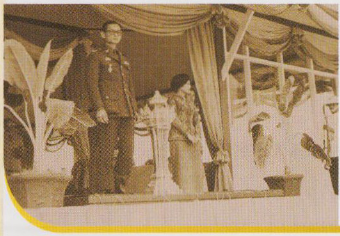
โครงการแก้ปัญหาน้ำท่วมในเขตเทศบาลเมืองหัวหินและวังไกลกังวลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๔๒
สถานที่ตั้ง อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

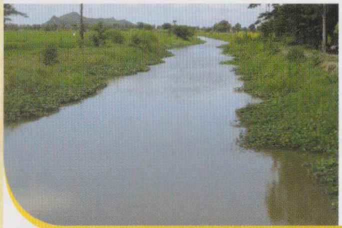
โครงการห้วยใหญ่วังแขมเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๔๕
สถานที่ตั้ง อ.สระโบสถ์ จ.ลพบุรี

โครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๔๖
สถานที่ตั้ง อ.วัดโบสถ์ จ.พิษณุโลก

โครงการแก้ปัญหาน้ำท่วมจังหวัดเพชรบุรี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๔๘
สถานที่ตั้ง จ.เพชรบุรี

ทศวรรษที่ ๗ : พ.ศ. ๒๕๕๑ – ปัจจุบัน

โครงการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากน้ำ โครงการชลประทานห้วยหวด

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๕๑
สถานที่ตั้ง ต.เต่างอย อ.เต่างอย จ.สกลนคร

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๕๑
สถานที่ตั้ง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

โครงการพระราชดำริ

โครงการชั่งหัวมันตามพระราชดำริ

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๕๓
สถานที่ตั้ง ต.เขากระปุก อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี

โครงการอ่างเก็บน้ำนฤบดินทรจินดา

ปีที่เริ่มดำเนินการ พุทธศักราช ๒๕๕๓
สถานที่ตั้ง อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี

ราชาศัพท์

เครื่องราชกกุธภัณฑ์ และเครื่องราชูปโภค

คำศัพท์	เครื่องราชกกุธภัณฑ์
ความหมาย	เครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์

คำศัพท์	เบญจราชกกุธภัณฑ์

ความหมาย

เครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์ มี ๒ แบบ แต่ละแบบมี ๕ อย่าง

แบบ ก ใช้ในสมัยกรุงศรีอยุธยา

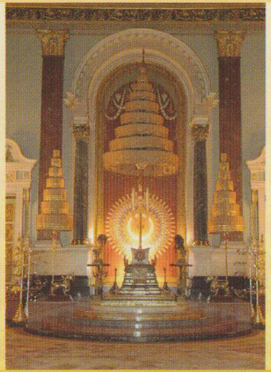
๑. พระมหาเศวตฉัตร
๒. พระมหาพิชัยมงกุฎ
๓. พระแสงขรรค์ชัยศรี
๔. พัดวาลวิชนี และพระแส้จามรี
๕. ฉลองพระบาทเชิงงอน

แบบ ข ใช้ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

๑. พระมหาพิชัยมงกุฎ
๒. พระแสงขรรค์ชัยศรี
๓. ธารพระกรชัยพฤกษ์
๔. พัดวาลวิชนี และพระแส้จามรี
๕. ฉลองพระบาทเชิงงอน

เครื่องราชกกุธภัณฑ์ และเครื่องราชูปโภค

คำศัพท์ **พระมหาเศวตฉัตร**

ความหมาย

เป็นราชกกุธภัณฑ์ของพระมหากษัตริย์ มีลักษณะเป็นฉัตรผ้าขาว ๙ ชั้น แต่ละชั้นมีระบายขลิบทองแผ่ลวด ๓ ชั้น และมียอดใช้ปักที่พระแท่นราชอาสน์ราชบัลลังก์ กางกั้นเหนือพระแท่นที่บรรทมปักพระยานมาศ และแขวนกางกั้นพระโกศทรงพระบรมศพเป็นต้น แต่โบราณมาไทยถือเศวตฉัตรเป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่าสิ่งอื่นใดเศวตฉัตรหมายถึงความเป็นราชามหากษัตริย์ เช่นเดียวกับมงกุฎของชาวยุโรป

คำศัพท์ **พระมหาพิชัยมงกุฎ**

ความหมาย

เป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ประเภทราชศิราภรณ์ ทำด้วยทองคำลงยา ยอดประดับนวรัตน์สำหรับพระมหากษัตริย์ทรงในงานพระราชพิธีสำคัญ เช่น พระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นต้น

คำศัพท์ **พระแสงขรรค์ชัยศรี**

ความหมาย

พระแสงองค์นี้กล่าวกันมาว่าพระขรรค์เป็นของเก่าเดิมตกจมอยู่ในทะเลสาบเมืองเสียมราฐ ชาวประมงทอดแหได้ ผู้ว่าราชการเมืองเสียมราฐนำมาทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อวันพระแสงองค์นี้มาถึง อสุนีบาตตกในพระนครถึง ๗ แห่ง เช่น ที่ประตูวิเศษไชยศรี และประตูพิมานไชยศรี ซึ่งเป็นทางที่อัญเชิญพระแสงองค์นี้ผ่าน

เครื่องราชกกุธภัณฑ์ และเครื่องราชูปโภค

คำศัพท์ ธารพระกรชัยพฤกษ์

ความหมาย

ไม้เท้าทำด้วยไม้ชัยพฤกษ์หุ้มทองคำ

คำศัพท์ พัดวาลวิชนี

ความหมาย

พัดทำด้วยใบตาล ด้ามมีเครื่องประกอบเป็นทองคำลงยา

คำศัพท์ พระแส้จามรี

ความหมาย

แส้ทำด้วยขนจามรี ด้ามเป็นแก้ว ปัจจุบันใช้พระแส้หางช้างเผือกแทน

เครื่องราชกกุธภัณฑ์ และเครื่องราชูปโภค

คำศัพท์ **ราชศิราภรณ์**

ความหมาย

เครื่องสวมศีรษะสำหรับพระมหากษัตริย์ ใช้ทรงในโอกาสต่าง ๆ

คำศัพท์ **ฉัตร**

ความหมาย

เครื่องสูงสำหรับแขวน ปัก ตั้ง หรือเชิญกระบวนแห่เป็นเกียรติยศ ฉัตรปักนั้น คันฉัตรอาจตั้งตรง หรือหักเป็นมุมฉาก ๒ ทบ ที่เรียกว่า ฉัตรคันดาร

๑. ฉัตรแขวนหรือปักแสดงพระอิสริยศ

๒. ฉัตรตั้งในพิธีหรือเชิญเข้ากระบวนแห่เป็นเกียรติยศ

คำศัพท์ **ฉลองพระบาทเชิงงอน**

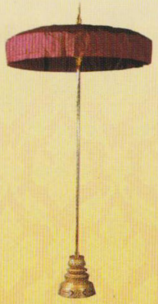

ความหมาย

รองเท้าทำด้วยทองคำลงยา

เครื่องราชกกุธภัณฑ์ และเครื่องราชูปโภค

คำศัพท์	พระกลด

ความหมาย

ร่มด้ามยาวสำหรับประกอบพระเกียรติยศ

คำศัพท์	พระกลดคันสั้น, พระกลดน้อย
ความหมาย	ร่ม

คำศัพท์	พระราชลัญจกร
ความหมาย	ตราสำหรับแผ่นดินสำหรับใช้ประทับเอกสารสำคัญ

คำศัพท์	พระสังวาล

ความหมาย

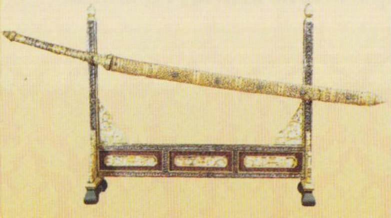
พระสังวาล หรือสร้อยตัวใช้สวมเฉวียงบ่า สำหรับพระมหากษัตริย์ทรงในงานพระราชพิธีสำคัญ มี ๒ องค์ คือ พระสังวาลพระนพ และพระมหาสังวาลนพรัตน์

เครื่องราชกกุธภัณฑ์ และเครื่องราชูปโภค

คำศัพท์	เครื่องราชูปโภค

ความหมาย
เครื่องใช้ตามปรกติของพระมหากษัตริย์ มีหลายสิ่งด้วยกัน กล่าวเฉพาะองค์ที่สำคัญ ซึ่งเป็นเครื่องประกอบพระราชอิสริยยศ ที่ใช้แต่งตั้งในงานพระราชพิธี ได้แก่ พานพระขันหมาก, พระมณฑปรัตนกรัณฑ์ พระสุพรรณราช และพระสุพรรณศรีบัวแฉก

คำศัพท์	พระแสงราชศัตราวุธ

ความหมาย
อาวุธของพระมหากษัตริย์ ที่สำคัญ เช่น พระแสงราชศัสตรา, พระแสงอัษฎาวุธ พระแสงดาบคาบค่าย, พระแสงดาบใจเพชร พระแสงเวียด, พระแสงฟันปลา, พระแสงแฝด พระแสงฝักทองเกลี้ยง เป็นต้น

คำศัพท์	พานพระขันหมาก

ความหมาย
เป็นพานสี่เหลี่ยมสองชั้น ย่อมุมไม้สิบสอง มีซองพลู และตลับพร้อมเครื่องใน ทำด้วยทองคำลงยาประดับอัญมณีทั้งชุด สำหรับวางพระศรี คือ หมากพลู และยาเส้น เป็นต้น

เครื่องราชกกุธภัณฑ์ และเครื่องราชูปโภค

คำศัพท์ พระมณฑปรัตนกรัณฑ์

ความหมาย

เป็นภาชนะทางมณฑปบรรจุน้ำเย็น ทำด้วยทองคำลงยา ประดับอัญมณี มีพานรองและจอกลาย

คำศัพท์ พระสุพรรณราช

ความหมาย

กระโถนใหญ่ ทำด้วยทองคำลงยาจำหลักลาย

คำศัพท์ พระสุพรรณศรีบัวแฉก

ความหมาย

กระโถนเล็ก ทำด้วยทองคำลงยาประดับอัญมณี

ขัตติยตระกูล

คำศัพท์ สมเด็จพระบรมราชชนกนาถ, สมเด็จพระบรมชนกาธิราช,
สมเด็จพระบรมราชชนก, สมเด็จพระบรมราชบิดา,
สมเด็จพระบรมชนกาธิบดี

ความหมาย พ่อที่เป็นพระมหากษัตริย์

คำศัพท์ สมเด็จพระราชบิดา, พระราชบิดา

ความหมาย พ่อของพระมหากษัตริย์

คำศัพท์ พระบิดา, พระบิดร

ความหมาย พ่อที่เป็นเจ้าฟ้าหรือพระองค์เจ้า

คำศัพท์ พระชนก

ความหมาย พ่อของเจ้านาย ที่มิได้เป็นเจ้านาย เช่น พระชนกของ
สมเด็จพระอมรินทรา บรมราชินี มีนามว่า ทอง

คำศัพท์ สมเด็จพระบรมราชชนนี, สมเด็จพระราชชนนี

ความหมาย แม่ของพระมหากษัตริย์ และเจ้านายชั้นสมเด็จเจ้าฟ้า

คำศัพท์ พระราชชนนี, พระราชมารดา

ความหมาย แม่ของพระมหากษัตริย์ หมายถึง แม่ที่ได้สถาปนาให้
ทรงพระอิสริยยศสูง

ขัตติยตระกูล

คำศัพท์	**พระชนนี, พระมารดา**
ความหมาย	แม่ของเจ้านาย

คำศัพท์	**สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช, สมเด็จพระบรมเชษฐาธิบดี**
ความหมาย	พี่ชายของพระมหากษัตริย์ ที่เป็นพระมหากษัตริย์

คำศัพท์	**พระเจ้าพี่ยาเธอ**
ความหมาย	พี่ชายของพระมหากษัตริย์ ที่เป็นพระองค์เจ้า

คำศัพท์	**สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ**
ความหมาย	พี่สาวของพระมหากษัตริย์ ที่เป็นสมเด็จเจ้าฟ้า

คำศัพท์	**สมเด็จพระยุพราช**
ความหมาย	ผู้สืบราชสมบัติ เป็นพระมหากษัตริย์ต่อไป

คำศัพท์	**สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ**
ความหมาย	ลูกชายของพระมหากษัตริย์ ที่เป็นสมเด็จเจ้าฟ้า

คำศัพท์	**สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร**
ความหมาย	ลูกชายของพระมหากษัตริย์ ที่ทรงสถาปนาขึ้นเป็นพระรัชทายาท สืบสนองพระองค์ ทรงพระเศวตฉัตร ๗ ชั้น เป็นตำแหน่งที่มีครั้งแรกในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ขัตติยตระกูล

คำศัพท์	**พระราชโอรส, พระราชบุตร**
ความหมาย	ลูกชายของพระมหากษัตริย์ ที่เป็นสมเด็จเจ้าฟ้า หรือพระองค์เจ้า
คำศัพท์	**สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ**
ความหมาย	ลูกสาวของพระมหากษัตริย์ ที่เป็นสมเด็จเจ้าฟ้า
คำศัพท์	**พระราชธิดา, พระราชบุตรี**
ความหมาย	ลูกสาวของพระมหากษัตริย์ ที่เป็นสมเด็จเจ้าฟ้า หรือพระองค์เจ้า
คำศัพท์	**พระเจ้าลูกเธอ**
ความหมาย	ลูกสาวของพระมหากษัตริย์ ที่เป็นพระองค์เจ้า
คำศัพท์	**สมเด็จพระเจ้าหลานเธอ**
ความหมาย	หลานชาย หลานสาวของพระมหากษัตริย์ ที่เป็นสมเด็จเจ้าฟ้า
คำศัพท์	**พระเจ้าหลานเธอ**
ความหมาย	หลานชาย หลานสาวของพระมหากษัตริย์ ที่เป็นพระองค์เจ้า (เทียบพระเจ้าวรวงศ์เธอ)
คำศัพท์	**พระราชนัดดา**
ความหมาย	หลานชาย หลานสาว (ลูกของลูก) ของพระมหากษัตริย์ ภาษาปากใช้ว่า หลานหลวง

ขัตติยตระกูล

คำศัพท์	**สมเด็จพระบรมราชินีนาถ**
ความหมาย	ภรรยาเอกหรือพระอัครมเหสีของพระมหากษัตริย์ ซึ่งได้รับสถาปนาเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
คำศัพท์	**สมเด็จพระบรมราชินี**
ความหมาย	ภรรยาเอกหรือพระอัครมเหสีของพระมหากษัตริย์
คำศัพท์	**พระวรชายา**
ความหมาย	ภรรยาของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ที่เป็นเจ้านาย
คำศัพท์	**พระบรมวงศานุวงศ์**
ความหมาย	พระราชวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระบรมราชินีนาถถึงหม่อมเจ้า

เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ทั่วไป

คำศัพท์	ฉลองพระองค์
ความหมาย	เครื่องแต่งกาย ใช้แก่ พระมหากษัตริย์ถึงพระองค์เจ้า

คำศัพท์	เสื้อทรง
ความหมาย	เสื้อ ใช้แก่ หม่อมเจ้า

คำศัพท์	พระสนับเพลา
ความหมาย	กางเกง ใช้แก่ พระมหากษัตริย์ถึงพระองค์เจ้า

คำศัพท์	พระภูษา, ภูษาทรง
ความหมาย	ผ้านุ่ง ใช้แก่ พระมหากษัตริย์ถึงพระองค์เจ้า

คำศัพท์	ผ้าคลุมพระองค์
ความหมาย	ผ้าห่ม ใช้แก่ พระมหากษัตริย์ถึงพระองค์เจ้า

คำศัพท์	ถุงพระหัตถ์, ฉลองพระหัตถ์
ความหมาย	ถุงมือ ใช้แก่ พระมหากษัตริย์ถึงพระองค์เจ้า

คำศัพท์	ถุงพระบาท
ความหมาย	ถุงเท้า ใช้แก่ พระมหากษัตริย์ถึงพระองค์เจ้า

เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ทั่วไป

คำศัพท์	**ฉลองพระบาท**
ความหมาย	รองเท้า ใช้แก่ พระมหากษัตริย์ถึงพระองค์เจ้า สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
คำศัพท์	**สนับพระชงฆ์**
ความหมาย	สนับเข่า, สนับแข้ง ใช้แก่ พระมหากษัตริย์ถึงพระองค์เจ้า
คำศัพท์	**พระดุม**
ความหมาย	กระดุม, ลูกดุม ใช้แก่ พระมหากษัตริย์ถึงพระองค์เจ้า
คำศัพท์	**พระธำมรงค์**
ความหมาย	แหวน

คำศัพท์	**รัดพระองค์**
ความหมาย	เข็มขัด
คำศัพท์	**พระปั้นเหน่ง**
ความหมาย	หัวเข็มขัด

เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ทั่วไป

คำศัพท์	**โต๊ะเสวย**
ความหมาย	โต๊ะอาหาร
คำศัพท์	**ฉลองพระหัตถ์ช้อน**
ความหมาย	ช้อน
คำศัพท์	**ฉลองพระหัตถ์ส้อม**
ความหมาย	ส้อม
คำศัพท์	**ถ้วยพระสุธารส**
ความหมาย	ถ้วยน้ำ
คำศัพท์	**ถ้วยชามเครื่องต้น**
ความหมาย	ถ้วยชาม
คำศัพท์	**จานเครื่องต้น**
ความหมาย	จานอาหาร
คำศัพท์	**ผ้าซับพระพักตร์**
ความหมาย	ผ้าเช็ดหน้า

เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ทั่วไป

คำศัพท์	พระมังสี
ความหมาย	พานรองสังข์, จอกหมาก

คำศัพท์	ลาดพระบาท
ความหมาย	พรมทางเดิน

คำศัพท์	พระโอสถ
ความหมาย	ยารักษาโรค

คำศัพท์	ฉลองพระเนตร
ความหมาย	แว่นตา

คำศัพท์	ธารพระกร
ความหมาย	ไม้เท้า

เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ทั่วไป

คำศัพท์ พระโธรน

ความหมาย
เก้าอี้พนักสูง ใช้เฉพาะพระมหากษัตริย์

คำศัพท์ พระราชอาสน์

ความหมาย
เก้าอี้ ใช้เฉพาะพระมหากษัตริย์

สรรพนาม

คำศัพท์	**บุรุษที่ ๑ : ข้าพระพุทธเจ้า**
ความหมาย	ผู้พูด : ผู้น้อย (ชาย) ผู้ฟัง : พระมหากษัตริย์
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๑ : เกล้ากระหม่อมฉัน**
ความหมาย	ผู้พูด : ผู้น้อย (หญิง) ผู้ฟัง : พระมหากษัตริย์
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๑ : เกล้ากระหม่อม**
ความหมาย	ผู้พูด : ผู้น้อย (ชาย) ผู้ฟัง : เจ้านายชั้นรองลงมา
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๑ : กระหม่อมฉัน**
ความหมาย	ผู้พูด : ผู้ใหญ่ ผู้ฟัง : เจ้านายผู้เสมอกัน
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๑ : เกล้ากระผม**
ความหมาย	ผู้พูด : พระสงฆ์ ผู้ฟัง : สมเด็จพระราชาคณะ
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๑ : กระผม**
ความหมาย	ผู้พูด : ผู้น้อยทั่วไป ผู้ฟัง : ขุนนางชั้นรองลงมา พระราชาคณะ
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๒ : ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท**
ความหมาย	ผู้พูด : ผู้น้อย ผู้ฟัง : พระมหากษัตริย์และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ

สรรพนาม

คำศัพท์	**บุรุษที่ ๒ : ใต้ฝ่าละอองพระบาท**
ความหมาย	ผู้พูด : ผู้น้อย ผู้ฟัง : พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และ สมเด็จพระยุพราช
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๒ : ใต้ฝ่าพระบาท**
ความหมาย	ผู้พูด : ผู้น้อย ผู้ฟัง : เจ้านายชั้นสูง
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๒ : ฝ่าพระบาท**
ความหมาย	ผู้พูด : เจ้าหน้าที่เสมอกันหรือผู้น้อยกว่า ผู้ฟัง : เจ้านายชั้นรองลงมา
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๒ : ท่าน**
ความหมาย	ผู้พูด : ผู้ใหญ่ ผู้ฟัง : หม่อมเจ้า
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๒ : สมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า**
ความหมาย	ผู้พูด : พระสงฆ์ ผู้ฟัง : พระมหากษัตริย์
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๒ : บพิตรพระราชสมภารเจ้า**
ความหมาย	ผู้พูด : พระสงฆ์ ผู้ฟัง : พระราชาทั่วไป
คำศัพท์	**บุรุษที่ ๒ : พระเดชพระคุณ**
ความหมาย	ผู้พูด : พระสงฆ์-ผู้น้อย ผู้ฟัง : พระราชาคณะชั้นสูง

สรรพนาม

คำศัพท์	บุรุษที่ ๓ : พระองค์
ความหมาย	แทนบุคคล : พระมหากษัตริย์ เจ้านายชั้นสูง

คำศัพท์	บุรุษที่ ๓ : พระ ธ (ในคำประพันธ์)
ความหมาย	แทนบุคคล : พระมหากษัตริย์ เจ้านายชั้นสูง

คำศัพท์	บุรุษที่ ๓ : ท่าน
ความหมาย	แทนบุคคล : เจ้านาย ขุนนางผู้ใหญ่กว่า พระสงฆ์ ผู้นับถือ คนสุภาพ

ร่างกาย

คำศัพท์	**พระกนีนิกา, พระเนตรดารา**
ความหมาย	แก้วตา
คำศัพท์	**พระนลาฏ**
ความหมาย	หน้าผาก
คำศัพท์	**พระนาสิก, พระนาสา**
ความหมาย	จมูก
คำศัพท์	**พระศอ**
ความหมาย	คอ
คำศัพท์	**พระกัณฐมณี**
ความหมาย	ลูกกระเดือก
คำศัพท์	**พระอังสา**
ความหมาย	บ่า, ไหล่
คำศัพท์	**พระอุระ, พระทรวง**
ความหมาย	อก

ร่างกาย

คำศัพท์	**พระหทัย, พระหฤทัย, พระกมล**
ความหมาย	หัวใจ

คำศัพท์	**พระอุทร**
ความหมาย	ท้อง

คำศัพท์	**พระนาภี**
ความหมาย	สะดือ, ท้อง

คำศัพท์	**พระปฤษฎางค์, พระขนอง**
ความหมาย	หลัง

คำศัพท์	**พระอูรุ**
ความหมาย	ต้นขา, โคนขา, ขาอ่อน

คำศัพท์	**พระปัปผาสะ**
ความหมาย	ปอด

คำศัพท์	**พระธมนี**
ความหมาย	เส้นประสาท

ร่างกาย

คำศัพท์	**พระปิตตะ**
ความหมาย	ดี, น้ำดี

คำศัพท์	**พระเสมหะ**
ความหมาย	เสลด

คำศัพท์	**มูลพระนาสิก**
ความหมาย	น้ำมูก

คำศัพท์	**พระบุพโพ**
ความหมาย	น้ำหนอง, น้ำเหลือง

คำศัพท์	**พระปัสสาสะ**
ความหมาย	ลมหายใจเข้า

คำศัพท์	**พระอัสสาสะ**
ความหมาย	ลมหายใจออก

อาการ

คำศัพท์	**ทรงลงพระปรมาภิไธย**
ความหมาย	ลงชื่อ

คำศัพท์	**โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท**
ความหมาย	สั่งให้เข้าพบ

คำศัพท์	**เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐาน**
ความหมาย	เดินทางเพื่อย้ายที่อยู่ชั่วคราว

คำศัพท์	**เสด็จนิวัต**
ความหมาย	เดินทางกลับจากต่างประเทศ

คำศัพท์	**เสด็จพระราชดำเนิน**
ความหมาย	เดินทางไปหรือมา โดยยานพาหนะ

คำศัพท์	**ทรงพระสุบินนิมิต**
ความหมาย	ฝัน

คำศัพท์	**กราบบังคมทูลพระกรุณา**
ความหมาย	บอก, รายงาน

อาการ

คำศัพท์	**วันเฉลิมพระชนมพรรษา**
ความหมาย	วันทำบุญวันเกิด คล้ายวันเกิด
คำศัพท์	**วันพระบรมราชสมภพ**
ความหมาย	วันเกิด
คำศัพท์	**พระราชสาส์น**
ความหมาย	จดหมาย
คำศัพท์	**พระบรมราชานุเคราะห์**
ความหมาย	ความช่วยเหลือ ความอนุเคราะห์
คำศัพท์	**พระบรมราโชวาท**
ความหมาย	คำสอน
คำศัพท์	**ทรงพระปินาสะ**
ความหมาย	จาม
คำศัพท์	**ทรงสำราญพระราชอิริยาบถ**
ความหมาย	พักผ่อน

อาการ

คำศัพท์	**น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย**
ความหมาย	ให้ (ของที่ยกขึ้นให้ไม่ได้)

คำศัพท์	**ทรงพระราชนิพนธ์**
ความหมาย	แต่งหนังสือ, แต่งเพลง

คำศัพท์	**ทรงพระราชปฏิสันถาร, มีพระราชปฏิสันถาร**
ความหมาย	ทักทาย

คำศัพท์	**ทรงพระราชดำริ, มีพระราชดำริ**
ความหมาย	คิด

คำศัพท์	**ถวายพระราชกุศล**
ความหมาย	อุทิศส่วนกุศล

ราชาศัพท์น่ารู้

"ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย"
"น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย"

คำอธิบาย

คำว่า "ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย" หรือที่ใช้อย่างย่อว่า "ทูลเกล้า ฯ ถวาย" สื่อมวลชนต่าง ๆ ส่วนใหญ่ใช้ลงพิมพ์พาดหัวข่าวว่า "ทูลเกล้า ฯ" ตลอดทั้งอ่านออกเสียงว่า "ทูลเกล้า" โดยไม่มีคำว่า "ถวาย" ต่อท้ายนั้น เป็นการใช้คำที่ไม่ถูกต้อง ควรใช้ให้ถูกต้องทั้งเขียนและอ่าน คือ ถ้าเขียนก็สามารถเขียนได้ ๒ แบบ คือแบบเต็มว่า "ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย" แบบย่อว่า "ทูลเกล้า ฯ ถวาย" สำหรับการอ่านนั้น ต้องอ่านเต็มเสมอว่า "ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย" ไม่ว่าจะเขียนในแบบเต็มหรือแบบย่อ จึงจะเป็นการเขียนและการอ่านคำราชาศัพท์คำนี้อย่างถูกต้องตรงตามหลักการใช้ภาษาไทย กรณีที่หนังสือพิมพ์มีพื้นที่จำกัดในการลงพิมพ์พาดหัวข่าว หากจำเป็นที่จะต้องใช้คำย่อจริง ๆ ก็ควรที่จะใช้คำว่า "ถวาย" ซึ่งเป็นกริยาแท้ มิใช่คำว่า "ทูลเกล้า ฯ" มิเช่นนั้นจะกลายเป็นว่า เพียงแต่เทินสิ่งของไว้บนศีรษะเท่านั้น มิได้ยื่นส่งให้แต่ประการใด

ส่วนคำว่า "น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย" ก็ใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกัน เพียงแต่จะใช้เฉพาะกับสิ่งของที่มีขนาดใหญ่หรือน้ำหนักมาก ไม่สามารถเทินไว้บนศีรษะได้เหมือนการทูลเกล้า ฯ

"เฝ้า ฯ รับเสด็จ" หรือ "รับเสด็จ"
"เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับเสด็จ" "โดยเสด็จ" "ตามเสด็จ"

คำอธิบาย

คำว่า "ถวายการต้อนรับ"และ"ถวายความจงรักภักดี" มักนิยมใช้กันมาก ทั้งทางวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ คำนี้ใช้ไม่ถูกต้อง เพราะเรามีคำสำหรับการนี้อยู่แล้ว คือ "เฝ้า ฯ รับเสด็จ"หรือ "รับเสด็จ" ซึ่งคำว่า "เสด็จ" นี้เป็นคำนาม หมายถึงพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ไม่ใช้ "เฝ้า ฯ รับเสด็จพระราชดำเนิน" (ซึ่ง "เสด็จ" นี้เป็นคำกริยา) ตัวอย่างเช่น เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ ฯ ไปยังที่ใด ก็จะมีราษฎรมาคอยเฝ้า ฯ รับเสด็จอย่างหนาแน่น (อ่านเต็มประโยคว่า เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ) ไม่ใช่ "ราษฎรมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับเสด็จพระราชดำเนิน" หรือ "ราษฎรมาถวายการต้อนรับ"

หลักการนี้ ใช้กับคำว่า "โดยเสด็จ" และ "ตามเสด็จ" ด้วย เนื่องจาก "เสด็จ" ในที่นี้ เป็นคำนามเช่นเดียวกัน ส่วน "ความจงรักภักดี" เป็นสิ่งที่นำมาถวายกันไม่ได้ หากเป็นสิ่งที่มีประจำอยู่ในจิตใจของคนแต่ละคน จึงควรใช้ว่า "จงรักภักดี" หรือ "มีความจงรักภักดี"

*ที่มา : ศ.จำนง ทองประเสริฐ ราชบัณฑิต ภาษาไทย
ไขขานกรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพร่พิทยา ๒๕๒๘

ราชาศัพท์น่ารู้

"เสด็จพระราชดำเนิน" หรือ "เสด็จ"

คำอธิบาย

เสด็จพระราชดำเนิน หรือ เสด็จ เป็นกริยาวลีราชาศัพท์ที่ประกอบขึ้น จากคำกริยา มักจะใช้กันว่า “เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นองค์ประธาน” “เสด็จไปทรงเป็นองค์ประธาน” ซึ่งเป็นการใช้ที่ผิด การใช้ ราชาศัพท์ของกริยาวลี เดินทางไปเป็นประธานของ พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ว่า “เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธาน”

กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ราชาศัพท์ของกริยาวลี เดินทางไปเป็นประธาน ของพระราชวงศ์ชั้นสมเด็จเจ้าฟ้าพระองค์เจ้า และหม่อมเจ้า ว่า เสด็จไปทรง เป็นประธานในเรื่องนี้ หากพิจารณาการใช้ราชาศัพท์ จากคำว่า เดินทาง + ไปเป็นประธาน กริยาวลี “ไปเป็นประธาน” ที่ตามหลังคำว่า “เสด็จพระราชดำเนิน” หรือ “เสด็จ” ซึ่งเป็นราชาศัพท์ อยู่แล้ว ก็ไม่น่าจะต้องมีคำว่า “ทรง” อยู่ข้างหน้า คือควรจะใช้ ราชาศัพท์ว่า เสด็จพระราชดำเนิน, เสด็จ + ไปเป็นประธาน แต่ถ้าหาก พิจารณาการใช้ราชาศัพท์จากคำว่าเดินทาง + ไป + เป็นประธาน กริยาวลี “เป็นประธาน” ก็น่าจะมี “ทรง” อยู่ข้างหน้าเพราะตามหลัง คำกริยาสามัญว่า “ไป” ราชาศัพท์ของกริยาวลี เดินทาง + ไป + เป็นประธาน ก็ควรจะใช้ว่า เสด็จพระราชดำเนิน, เสด็จ + ไป + ทรงเป็นประธาน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ราชาศัพท์ของกริยาวลีเดินทางไปเป็นประธาน ของพระมหากษัตริย์ พระราชวงศ์ชั้นสมเด็จเจ้าฟ้า พระองค์เจ้า และหม่อมเจ้า ก็ควรจะใช้ได้ทั้ง “เสด็จพระราชดำเนินไปเป็นประธาน” และ “เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธาน”

"ทรง"

คำอธิบาย

การใช้คำว่า "ทรง" ในการใช้ราชาศัพท์ที่ผิดไปจากแบบแผน นับวันจะปรากฏให้เห็นทางสื่อมากขึ้น สาเหตุของการใช้คำว่า "ทรง" ผิดแบบแผนการใช้ราชาศัพท์มักเกิดจากเติมคำว่า "ทรง" หน้าคำกริยาที่เป็นราชาศัพท์อยู่แล้ว คำที่พบเห็นการใช้ผิดอยู่เป็นประจำก็คือใช้ว่า ทรงเสด็จ ทรงเสด็จพระราชดำเนิน ทรงพระราชทาน ทรงทอดพระเนตร ซึ่งคำที่ถูกต้องคือ เสด็จพระราชดำเนิน พระราชทาน ทอดพระเนตร โดยไม่ต้องมีคำว่า "ทรง" นำหน้าคำเหล่านี้ เพราะเป็นราชาศัพท์อยู่แล้ว อย่างไรก็ตามการใช้คำว่า "ทรง" ที่นำหน้าราชาศัพท์ได้โดยไม่ผิดแบบแผนก็มี หากใช้คำว่า "ทรง" นำหน้าคำนามราชาศัพท์เพื่อสร้างคำกริยาราชาศัพท์ เช่น ทรงพระกรุณา (ทรง + พระกรุณา) ทรงพระผนวช (ทรง + พระผนวช) ทรงพระประชวร (ทรง + พระประชวร) ทรงพระดำเนิน (ทรง + พระดำเนิน) ฯลฯ แต่ถ้าคำนามราชาศัพท์มีคำกริยาอยู่หน้าคำแล้ว เช่น มีพระราชดำริ (มี + พระราชดำริ) ไม่ใช้ว่า ทรงมีพระราชดำริ แต่ใช้ว่า ทรงพระราชดำริ ได้ (ทรง + พระราชดำริ) มีพระราชประสงค์ (มี + พระราชประสงค์) ไม่ใช้ว่า ทรงมีพระราชประสงค์ เป็นพระราชโอรส (เป็น + พระราชโอรส) ไม่ใช้ว่าทรงเป็นพระราชโอรส ทั้งนี้ คำว่า "ทรง" ยังมีความหมายขึ้นอยู่กับคำนามราชาศัพท์ที่ตามท้าย เช่น ทรงพระราชยาน (ทรง = นั่ง) ทรงช้าง, ทรงม้า (ทรง = นั่ง, ขี่) ทรงพระโอสถมวน (ทรง = ดูด, สูบ) ทรงธรรม (ทรง = ฟัง) ทรงศีล (ทรง = รับ) ทรงกีฬา (ทรง = เล่น) ทรงงาน (ทรง = ทำ) ทรงบาตร (ทรง = ตัก)

ราชาศัพท์น่ารู้

“พระบรมราช” ”พระบรม” “พระราช”

คำอธิบาย

คำว่า “พระบรมราช” และ ”พระบรม” ในการวางหน้าคำประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีหลักการใช้สำคัญดังนี้

๑.“พระบรมราช” หรือ “พระบรม” + คำนามที่สำคัญยิ่ง ใช้เฉพาะพระมหากษัตริย์เท่านั้น เช่น พระบรมราชโองการ พระบรมราโชวาท พระบรมราชานุเคราะห์ ฯลฯ ยกเว้น พระบรมราชินูปถัมภ์ (ใช้สำหรับพระบรมราชินีนาถ) พระบรมศพ (ใช้สำหรับเจ้านายชั้นสูง)

๒.“พระราช” + คำนาม ใช้ได้ตั้งแต่พระมหากษัตริย์จนถึงสมเด็จพระบรมราชกุมารี เช่น พระราชดำริ พระราชกระแส พระราชประวัติ ฯลฯ

๓.“พระ” + คำนาม ใช้สำหรับสมเด็จเจ้าฟ้าจนถึงพระองค์เจ้า เช่น พระดำริ พระประวัติ พระฉายาลักษณ์ (ภาพถ่าย) พระสาทิสลักษณ์ (ภาพวาด) พระรูป (รูปปั้น) เป็นต้น

๔.“พระ” + คำนามหมวดทั่วไป พวกอวัยวะ เครื่องใช้ หรือคำนามสามัญบางคำที่ไม่มีราชาศัพท์ จะใช้สำหรับพระมหากษัตริย์จนถึงพระองค์เจ้า เช่น พระเก้าอี้ พระโอสถ พระเนตร พระมาลา ฯลฯ

“พระมหากรุณาธิคุณ” “พระมหากรุณา”

คำอธิบาย

คำว่า “พระมหากรุณาธิคุณ” กับ “พระมหากรุณา” มีความหมายอย่างไร และมีข้อสังเกตในการใช้อย่างไร

“พระมหากรุณาธิคุณ” แปลว่า พระคุณอันยิ่งที่มีความกรุณาใหญ่หลวง ความหมายสำคัญอยู่ที่คำ พระคุณ

“พระมหากรุณา” แปลว่า พระกรุณาคุณอันยิ่งที่มีความกรุณาใหญ่หลวง ความหมายสำคัญอยู่ที่คำ พระกรุณา

ดังนั้น เมื่อใดต้องการจะพูดถึง พระคุณ ก็ใช้ พระมหากรุณาธิคุณ เมื่อใดต้องการจะพูดถึง พระกรุณา ก็ใช้ พระมหากรุณา ข้อสังเกตนี้ ขอให้นึกเทียบไปถึงคำอื่นด้วย เช่น พระเกียรติ กับ พระเกียรติคุณ เป็นต้น หากตั้งสติ นึกถึงความหมายของคำให้ได้ก่อน ก็จะไม่ใช้ผิด

อนึ่ง คำว่า “พระมหากรุณาธิคุณ” กับ “พระมหากรุณา” นั้น ถ้ามิได้จงใจจะพูดให้เห็นว่าพระคุณหรือพระกรุณานั้นยิ่งใหญ่อะไรนัก ก็ลดคำตกแต่งแสดงความยิ่งใหญ่ลงบ้างให้พอเหมาะ พอดีกับเจตนา เช่น พูดว่า พระกรุณาธิคุณ พระกรุณาคุณ พระกรุณา ตามแต่จะสมควร อีกอย่างหนึ่งต้องจำว่าพระคุณเป็นคุณสมบัติในตัวบุคคล เราจะเอาไปให้หรือไปขอจากท่านไม่ได้ พระกรุณา หรือ ความกรุณา นั่นสิจึงควรไปขอท่านได้

อ้างอิง : คิดถึงกันมั่งนะ, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๑

แอปพลิเคชัน
“สุขพอที่พ่อสอน”

เพื่อมอบแก่ปวงชนชาวไทยได้ร่วมเรียนรู้ถึง พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท
ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
ที่พระราชทานไว้ในโอกาสต่าง ๆ ให้สามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้
ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดประโยชน์ เกิดความสุขที่แท้จริงอย่างยั่งยืน

EGA
e-Government Agency

แอปพลิเคชัน สุขพอที่พ่อสอน

สำนักราชเลขาธิการ และ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ร่วมกับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญพระบรมฉายาลักษณ์ ภาพพระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสคัดตัดตอน ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เผยแพร่ในแอปพลิเคชัน "สุขพอที่พ่อสอน" เพื่อมอบให้แก่ประชาชนชาวไทย ได้ทราบถึงพระราชกรณียกิจพระมหากรุณาธิคุณสามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดประโยชน์ เกิดความสุขที่แท้จริงอย่างยั่งยืน

ภายในแอปพลิเคชัน "สุขพอที่พ่อสอน" มีเมนูต่างๆ ดังนี้

- พระราชประวัติ
- พระบรมฉายาลักษณ์ และ ภาพพระราชกรณียกิจ
- พระราชดำรัส และ พระบรมราโชวาท
- วันนี้ใน พ.ศ. นั้น
- โครงการพระราชดำริ
- ราชาศัพท์

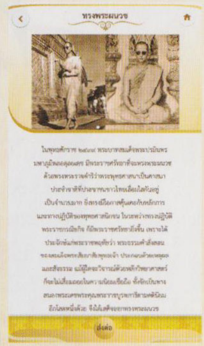
ตัวอย่างแอปพลิเคชัน

ทรงพระเยาว์

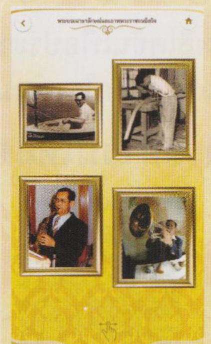
เสด็จขึ้นครองราชย์

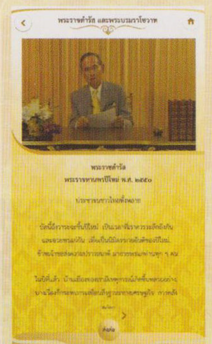
ทรงพระผนวช

พระราชกรณียกิจ

พระบรมฉายาลักษณ์
และภาพพระราชกรณียกิจ

พระราชดำรัส
และพระบรมราโชวาท

ตัวอย่างแอปพลิเคชัน

พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท

"...การทำงานยากลำบากกว่าการเรียน การเรียนนั้นเรียนตามหลักสูตร หรือเรียนวิชาต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยจัดลำดับให้ แต่การทำงานไม่มีหลักสูตรวางไว้ จำจะต้องใช้ความริเริ่มและความคิดพิจารณาด้วยตนเอง ในอันที่จะทำสิ่งใด อย่างไร เมื่อใด หากไม่รู้จักพิจารณาใช้ให้ถูกช่องถูกโอกาส ถึงมีวิชาอยู่ ก็ไม่เป็นผลแก่งานและแก่ตัวนัก..."

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๑๒

แอปพลิเคชันเพื่อประชาชน
ร่วมน้อมรำลึกและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

สามารถดาวน์โหลดได้ที่

GAC Application or apps.go.th

ANDROID APP ON Google play

Available on the App Store

"...ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัว
จะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป
แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียง
พอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ
ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไหร่ ไม่ต้องเสียค่าขนส่ง
มากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่า
ล้าสมัยจริง อาจจะล้าสมัย คนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจที่ต้อง
มีการแลกเปลี่ยน เรียกว่าเป็นเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจ
ความพอเพียง เลยรู้สึกว่าไม่หรูหรา แต่เมืองไทยเป็นประเทศ
ที่มีบุญอยู่ว่า ผลิตให้พอเพียงได้..."

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้า ฯ
ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
วันศุกร์ ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

สามารถดาวน์โหลดได้ที่

GAC Application or apps.go.th

ANDROID APP ON Google play

Available on the App Store

สุขพอที่พ่อสอน